

Středoškolská odborná činnost

Obor SOČ: 15. Teorie kultury, umění a umělecké tvorby

Agatha Christie (život a korespondence) Agatha Christie (life and her correspondence)

Autoři: Martin Doucha

Škola: Česko-anglické gymnázium, Třebízského 1010

Kraj: Jihočeský

Konzultant: Mgr. David Jan Žák

České Budějovice 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval samostatně a použil jsem pouze podklady (literaturu, projekty, SW atd.) uvedené v seznamu vloženém v práci SOČ.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V .....dne ..... podpis: .....

Poděkování.

Děkuji Mgr. Davidu Janu Žákovi za obětavou pomoc a podnětné připomínky, které mi během práce poskytoval.

Anotace

Popsal jsem zevrubně historii života Agathy Christie. Bylo ovšem nutné prokousat se jejím životopisem, neboť ačkoli se to na první pohled hned nezdá, velmi souvisí s životem paní Simonové a s dopisy samotnými. Korespondence Agathy Christie a Olgy Simonové je přínosným čtením poskytujícím mnoho zajímavých informací.

Klíčová slova: Agatha Christie, Olga Simonová, korespondence

Annotation

I have described thoroughly a history of Agatha Christie's life and I hope I did not bored you. It was necessary to plough through of her life story because it is connected with Mrs. Simonová and with the letters. The correspondence of Agatha Christie and Olga Simonová is a seminal reading which provides a lot of interesting information.

Keywords: Agatha Christie, Olga Simonová, correspondence

Obsah

Obsah	5
Úvod.....	6
Život Agathy Christie.....	7
Korespondence.....	33
Závěr	41
Seznam použité literatury.....	43
Přílohy.....	I

Úvod

Když se řekne Agatha Christie, většina z nás si představí dva nesmrtelné detektivy –Hercula Poirota a Jane Marplovou. Vidíme navoskovaný knír, perfektně vyleštěné polobotky a oblek, vejčitou, na stranu trochu nakloněnou hlavu či staropanenskou dámu s pletením, zásobou přirovnání a očima, jež vidí až za roh. K těmto představám dopomohly mnoha lidem televizní filmy s nezapomenutelným Davidem Suchetem jako monsieur Hercule Poirotem a Joan Hicksonovou jako slečnou Marplovou. Jsou to postavy, které zná každý. Ale je schopen někdo něco říci o jejich autorce, o jejich matce?

Moje práce si jako hlavní cíl stanovuje především rozšířit a možná i úplně poprvé seznámit čtenáře s Agathou Christie jako člověkem, nejen jako s autorkou napínavých detektivních příběhů. Teprve když pochopíme, jaké měla Agatha Christie dětství, jak ji ovlivnili její rodiče a sourozenci, jak moc ji poznamenal rozpad prvního manželství a nakonec i manželství druhé, které doopravdy nebylo úplně šťastné, ačkoli je prezentováno zcela opačně, můžeme se zaměřit na její korespondenci s Olgou Simonovou, jež je s jejím životem provázána do posledního detailu.

Až se doslova prodereme jejím osobním životem a obrovským množstvím děl, můžeme se přesunout do další části, kterou je korespondence s Olgou Simonovou, prachatickou učitelkou angličtiny, která si s Královnou zločinu dopisovala 14 let. Zde je mým cílem snažit se najít odpověď na otázku, jež by dokázala Agathu Christie přiblížit čtenáři nejvíce. Co způsobilo, že plachá Agatha, stranící se veřejných vystoupení, projevů „patřících“ k popularitě, si dopisovala tak dlouho dobu, oněch zmíněných 14 let, s pro ni bezvýznamnou učitelkou ze socialistického Československa? Čím ji upoutala a co vlastně obsahovala jejich několikaletá korespondence přes železnou oponu? Nahlédneme pod pokličku jejich přátelství, ale musím podotknout, že na žádost paní Simonové odhalím jen několik nejdůležitějších momentů z dopisů, zbytek zahalím tajemstvím, jak se v souvislosti s Agathou Christie sluší a patří.

Četba dopisů Agathy Christie je nesmírně zábavným čtením, neboť odhaluje další životní souvislosti a obohacuje tak poznatky o autorce a poučným pozvedla „brakovou“ detektivní literaturu na vysokou literární úroveň.

Život Agathy Christie

Agatha Mary Clarissa Miller se narodila 15. září 1890 Frederickovi a Claře Millerovým, rodině z vyšší střední třídy. Frederick Miller byl synem bohatého Američana Nathana Millera. Byl to veselý, společenský muž, o deset let starší než Agathina matka. S Clarou se poznali v severní Anglii, kam byla poslána, jelikož Clařina matka se po tragické smrti manžela nedokázala postarat o své čtyři děti, a tak využila nabídky své sestry, jež byla provdaná za Nathana Millera¹, že k nim může do výchovy jedno z dětí poslat. Jak sama Clara tvrdila, vybrána byla ona, protože jí maminka měla nejméně ráda. Ve svém novém domově nebyla ani trochu šťastná, postrádala matku i své tři bratry a velice často stonala. Jediným potěšením byly pravidelné návštěvy jejího nevlastního bratrance, Fredericka Millera, tehdy již dvacetiletého mladého muže. Hrával si s ní a vůbec se k ní choval velmi mile. Clara se do něho zamilovala. Psala mu zamilované dopisy a skládala básně, dokonce mu i ušila náprsní tašku, kterou měl Frederick stejně jako ony dopisy a básně, schované až do konce života v nočním stolku. Přesto, když ji Frederick požádal poprvé o ruku, odmítla. Později to odůvodnila tím, že byla malá a tlustá. Druhý návrh již přijala, ale varovala svého nastávajícího, že by pro něho mohla být zklamáním. Manželství jim ale vydrželo přes dvacet let, skončilo až Frederickovou předčasnou smrtí.²

Frederick a Clara se tedy vzali a z Clary Boehmerové se stala paní Millerová. Odjeli do Torquay, přímořského městečka v jihozápadní Anglii, a najali si zde zařízené pokoje. Krátce nato se jim narodilo první dítě, dcera Margaret, které se se říkalo Madge. O rok později Louis Montant, jemuž nikdo neřekl jinak než Monty. Rodina se dvěma malými dětmi se nakonec rozhodla, že se v tomto malebném městečku usadí a zakoupili si dům jménem Ashfield. Byl to krásný dům stojící ve staré části města Tor Mohunu a vedl rovnou do nádherné devonské přírody – do luk a polí. Celá rodina si ho ihned zamilovala a Agatha (která se zanedlouho narodí) na něho s láskou odkazuje v několika příbězích. Millerovi zde tedy začali vést šťastný manželský život. Frederick trávil den v klubu, kde hrál kulečnick a karty, Clara pořádala velké večere a společenské akce. Žili zkrátka tak, jak žila vyšší střední třída v Anglii té doby. Netrápili je žádné finanční starosti, mohli si užívat. Do tohoto blahobytu se v polovině září roku 1890 narodila dcera Agatha, jejich třetí dítě.

---

¹ Jared Cade, *Agatha Christie: 11 dní nevěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers, 2011, str.20.

² Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 15.

Agatha byla nejmilejší dítě Millerových a v podstatě jedináček, jelikož Madge byla o jedenáct a Monty o deset let starší a velkou část dne trávili ve škole. Měla oba své starší sourozence ráda, i když s nimi těžko vycházela, hlavně s Montym, který ji neustále popichoval a dělal naschvály. S Madge začala soutěžit až o pár let později, když si jí sestra dobírala, jestli by Agatha dokázala napsat detektivku.

Agatha velice milovala Ashfield a jako malé dítě trávila hodiny na zahradě, kde rostlo plno stromů, mezi nimi například cesmína, cedr, buk či jeden, který pojmenovala kalafúnovník. V jejich stínů si vymýšlela příběhy o tzv. kořatech, která jí provázela na jejích dobrodružstvích, vedoucích ze zahrady do temného jasanového lesa hned za domem. Právě tehdy došlo k prvnímu šoku, které toto plaché dítě v souvislosti s lidmi zažilo. Její milovaná chůva, která jí někdy doprovázela na výpravách po zahradě, zaslechla důvěrné hovory s imaginárními kořaty a na otázky služebnictva, s čím si ta malá dáma hraje, odpověděla chůva, že s nějakými kořaty. Agathina víra, že u chůvinky jsou všechna tajemství v bezpečí, byla otřesena. I tak ale měla svou chůvu ráda, nicméně dávala si již propříště pozor, aby nikdo neslyšel, co si se svými kamarády povídá.³ Nejvíce ovšem důvěřovala své matce. Vytvořilo se mezi nimi velice láskyplné pouto, v Claře měla skutečnou životní oporu, mohla ji říci cokoli. Obdivovala manželství svých rodičů a potajmu doufala, že sama bude mít takového úžasného manžela, jakým byl její otec Frederick. Když po letech objevila v šuplíku otcova nočního stolku schované básně a náprsní tašku, které měl na památku od Clary, rozbřečela se. Považovala to za jasný důkaz toho, jak vroucně se její rodiče milovali.

Agathina bujná fantazie se neprojevovala jen za denního světla při hrách, ale i v noci, ve snech. Tyto příběhy ale nebyly veselé a bezstarostné, byly zahaleny do temného, zlověstného hávu. Pravidelně se jí zdál sen o muži, kterého pojmenovala Pistolník.⁴ Nebylo na něm ani tak děsivé to, že pokaždé, když se zjevil, třímal v ruce pistoli, ale skutečnost, že když se Agathě zdálo například o pikniku, kde hodovala se svou rodinou či známými, zadívala se na někoho z nich a spatřila, že má Pistolníkovy bledě modré oči. Pokaždé se v tento moment budila s křikem a s ní celá rodina Millerových. Za nějakou dobu, když se v noci rozléhal Ashfieldem Agathin křik, již všichni věděli, že svádí boj s tímto zloduchem. Snad se v těchto snech odrážela Agathina plachost, strach před lidmi, i těmi milovanými, kteří by jí mohli znenadání ublížit. Nelze to ale patrně aplikovat na její

---

³ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers , 2011, str. 21.

⁴ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 36.

vztah s rodiči, který byl nepochybně plný lásky a důvěry. Snad se v něm i zračí její podivuhodný a později využitý smysl pro spravedlnost- Pistolník by mohl reprezentovat zlo v jejích knihách, jež se snaží (a úspěšně) detektivové porazit, ačkoli s ním těžce bojují.

Clara se po dohodě s Frederickem rozhodla, že bude své nejmladší dítě, po viktoriánském způsobu, učit doma. Agatha byla chytrá, naučila se číst již ve čtyřech letech. Clara naučila svou dceru lásce ke knihám, společně mnoho a rády četly. Začínaly pohádkami a anglickými říkankami, z nichž některé se později staly předlohou pro jedny z nejznámějších detektivních románů Agathy Christie. Společně se nakonec propracovali až dílům Dickensovým, Scottovým či Shakespearovým. Jako stará dáma Agatha často vzpomínala na chvíle, kdy s matkou ležely v posteli pod peřinou a četly si nahlas nádherné anglické příběhy. Frederick dceru zase zasvěcoval do tajů aritmetiky.⁵ Záhy objevil její matematický talent, jež byl rozhodně důležitý pro vymyšlení detektivních zápletek, které logické myšlení přímo vyžadují. Sama Agatha označila matematiku za svůj nejoblíbenější předmět. Později dostala guvernanku, která jí měla naučit francouzsky. To se s úspěchem bohužel nesetkalo, ale nebylo to ani tak kvůli neschopnosti žačky naučit se cizí jazyk, jako spíše kvůli vrozené nesnesitelnosti, již ona guvernanka působila, byť nevědomky, na své okolí. Dále se začala učit hrát na klavír a zpívat. K její první hodině klavíru se váže vtipná historka, kdy byla svou učitelkou zkoušena, zda-li umí rozeznat jednotlivé tóny stupnice. Agatha pochopitelně všech osm tónů stupnice znala z knih, ale po sluchu je rozeznat nedokázala, nicméně ona učitelka zahrála různé tóny a Agatha je poznala, respektive natipovala podle toho, jaké písmeno jí zrovna napadlo. Tak se začala učit hře na klavír, ve které vynikala a toužila se stát profesionální hráčkou a posléze i zpěvačkou. V Paříži, kam o pár let později odjede, se ovšem dozví, že pro dráhu zpěvačky má nedovyvinutý hlas a výborných klavíristů, že je prý mnoho.⁶ Řekl bych, že navzdory tomu, jak krutě tyto soudy vyznívají, byla Agatha ráda, že je měla jako lepší odůvodnění toho, proč by nikdy nemohla být hudební hvězdou. Její případná dráha zpěvačky či klavíristky by stejně nedošla naplnění, kvůli jedné její specifické vlastnosti – trémě a ochromujícímu strachu při veřejných vystoupeních.

Teprve ve věku třinácti let začala Agatha chodit do dívčí školy. Ve škole jí nejvíce bavila matematika a psaní slohu, nenáviděla naopak gramatiku, nechápala k čemu je potřeba znát význam

---

⁵ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 23.

⁶ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 29.

sloves a podobně. Také neměla příliš v lásce učitelky. Vzpomínka na tuto dobu ji jistě inspirovala k slavnému výroku „ Učitelky mají v sobě něco, z čeho mi naskakuje husí kůže“.⁷ Co ji rozhodně dívčí škola dala, bylo ale prohlášení během testu z matematiky, kdy učitelka směrem ke studentkám zcela nečekaně řekla: „*Vy všechny si prožijete chvíle, kdy budete propadat zoufalství. Dokud člověk neprožije zoufalství, neví, co je to být křesťan, nechápe křesťanský život. Abyste byly křesťankami, musíte prožít a vyrovnat se s takovým životem, jaký prožíval a s jakým se vyrovnával Kristus, musíte se z něho radovat, jako se radoval on, být šťastny jako on při svatbě v Kanaán, znát vyrovnanost a štěstí, jaké skýtá život v souladu s Bohem a boží vůlí. Ale musíte také poznat stejně jako on, co to je, zůstat v getsemanské zahradě sám, cítit, že vás všichni vaši přátelé opustili, že se od vás odvrátili ti, k nimž chováte lásku a důvěru, že vás opustil sám Bůh. Potom se upněte k víře, že to není konec. Pokud milujete, budete trpět, a pokud nemilujete, nechápete smysl křesťanského života*“⁸. Tato slova došla svého prorockého naplnění jedné prosincové noci roku 1926 a Agatha na ně jistě myslela po celý svůj další život, kdy se vyrovnávala se svým traumatickým zmizením, a kdy opětovně hledala ztracenou cestu k Bohu.

Další osobou z dětství, která ovlivnila Agathu je i její babička, respektive babička z Bayswateru a druhá babička z Ealingu⁹. Tyto dvě milé staré dámy měla moc ráda. Babička z Ealingu s Clarou a Agathou dokonce žila v Ashfieldu poté, co zemřel Frederick, jelikož už to byla téměř devadesátiletá žena a vyžadovala celodenní péči a pozornost. Životní pozorování a moudra svých babiček Agatha využila nejprve v postavě Caroline Sheppardové z *Vraždy Rogera Ackroyda*¹⁰ a nakonec i v jedné z jejich nejslavnějších postav vůbec – slečně Marplové.

Rok 1901 označila Agatha Christie jako konec svého šťastného dětství. Frederick Miller, zmožený nastalými finančními problémy, způsobenými newyorskou firmou spravující jeho majetek, která pravděpodobně zpronevěřila jeho peníze, se nastydl a ošklivě onemocněl. Z původně neškodného nastydnutí se vyklubal oboustranný zápal plic. Celá rodina se o Fredericka bála, Clara bděla u jeho lůžka dnem i nocí, Agatha strachy nedokázala usnout. Nejhorší obavy se naplnily odpoledne 26. listopadu 1901, kdy Agathin nejdražší tatínek zemřel. Agatha se to dozvěděla, když viděla matku s

---

⁷ <http://azcitaty.cz/agatha-christie/13387/>, 18.10. 2014

⁸ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 165,166.

⁹ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezávěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 23.

¹⁰ Poprvé vyšlo v roce 1926 v nakladatelství The Bodley Head, česky poprvé roku 1930 vydaly Českomoravské podniky tisk.

dlaněmi přitisknutými na očích, jak vybíhá z otcovy ložnice a ošetřovatelku ve spěchu a zdrceně oznamující ealingské babičce, že pan Miller zemřel. Její dětský svět se zhroutil. Najednou jako by jí kus chyběl. Její velká životní opora byla pryč. Zůstala jí už jen matka a dva sourozenci, se kterými ale měla velmi rozporuplné vztahy. Byl to také její první kontakt se smrtí, vše jí muselo být opatrně vysvětleno, tedy, že tatínek odešel do nebe, a že je mu dobře. Clara se dva dny nedokázala ze smrti manžela vzpamatovat a z postele vylezla jen kvůli Frederickově pohřbu. Agathě na tu truchlivou, úděsnou dobu zbyla vzpomínka z maminciny ložnice. „*Mami, tatínek teď odpočívá v pokoji. Je šťastný. Že bys ho nechtěla zpátky, že ne?*“. Maminka se na posteli zčistajasna vztyčila s tak prudkým gestem, že jsem polekaně uskočila. „*Chtěla bych ho, ano,*“ vykřikla tiše. „*Ano, chtěla bych ho. Udělala bych cokoli, jen abych ho měla zpátky – cokoliv, úplně cokoliv. Kdybych mohla, donutila bych ho, aby se vrátil. Chci ho, chci ho mít zpátky tady, teď, na tomhle světě, u sebe.*“ Celá polekaná jsem ucouvla. Maminka rychle řekla: „*To je v pořádku, miláčku. To je v pořádku. To jenom že já – není mi teď moc dobře. Děkuji ti, že jsi přišla.*“ A políbila mě a já jsem odešla¹¹

Po manželově smrti se Clara rozhodla, že Ashfield prodá. Navrhovala, že by si mohli pořídit menší domek kupříkladu v Exeteru, neboť toto katedrální město milovala. Naštěstí jí tento úmysl byl rozmluven jak Agathou, tak Madge i Montym, který zrovna pobýval s plukem v Indii. Místo toho se tedy Clara rozhodla šetřit, žít úsporněji. A tak byly pryč chvíle, kdy Clara pořádala slavnostní večere a hostila pozvané v salonku. Tíživá atmosféra smutku byla naneštěstí devět měsíců po Frederickově smrti zažehnána. Madge totiž dostala od Jimmyho Wattse, syna zámožného továrníka a manchesterského starosty Jamese Wattse II. nabídku k sňatku. Svatba se konala v září roku 1902. Na této svatbě se Agatha seznámila se svou nejlepší přítelkyní, která jí zůstala oddaná po celý život, byla jí Nan Wattsová, Jimmyho mladší sestra. Obě děvčata šla snoubencům za družičky. Zpočátku se neměly rády, bylo to kvůli Agathině poněkud přehnané rezervovanosti, ale nakonec se skamarádily a toto přátelství jim skutečně vydrželo až do Naniny smrti v roce 1959. Wattsovi vlastnili rozsáhlé viktoriánské sídlo Abney Hall, kde Agatha od roku 1902 pravidelně trávila v době dospívání Vánoce. Tajuplné sídlo s mnoha chodbami, gotickými chrličí a velkými schodišti, jakož i s panoramatickou zasněženou krajinou kolem, inspirovalo mnohokrát Agathu při vytváření zápletek odehrávajících se na venkovském sídle. Nan a Jimmy měli ještě další sourozence, bratry Humphreyho, Lyonela a Milese, se kterými obě dívky dováděly a popichovaly se.¹² I je použila jako

---

¹¹ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 123.

¹² Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nevěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str.

postavy v jedné své knize.¹³ O Vánocích v Abney Hall vypráví obšírněji i ve *Vlastním životopise*. Nejrůznější pokrmy, které o vánočních svátcích v Abney Hall jedli, tvoří jádro povídky s Poirotem *Vánoční dobrodružství*.¹⁴

Když bylo Agathě patnáct let, poslala ji matka do penzionátu v Paříži, aby se dále vzdělávala. Zde byla velmi nešťastná, jelikož jako děvče, které bylo prakticky čtyři roky nepřetržitě s matkou, a na níž bylo citově závislé, se teď muselo vyrovnávat se samotou, lépe řečeno novými lidmi a novými úkoly, kvůli kterým se do samoty nechala vehnat. Měla stále hodiny klavíru i zpěvu, učila se malovat, chodila do opery a pomalu se z ní stávala velmi atraktivní dívka, která se začala líbit mladým mužům. A právě zde v Paříži došlo i k onomu zásadnímu předělu, který nasměroval její profesní dráhu na úplně jinou linii. Od svého učitele se na vlastní přímou otázku dozvěděla, že i když hraje výborně, pro nedostatek temperamentu je šance na to, že bude jako profesionální klavíristka úspěšná, nulová. I když to tehdy ještě nevěděla, díky tomuto prozření byla o krok blíže svému skutečnému naplnění profesního života – dráze nejslavnější spisovatelky všech dob. Svět možná přišel o průměrnou klavíristku a zpěvačku, ale zato dostal geniální autorku výborných detektivních příběhů. Onomu francouzskému učiteli hudby vděčíme opravdu za mnoho.

Nakonec se po dvou letech vrátila z Paříže domů, do Torquay. Nastal totiž čas, aby byla uvedena do společnosti. Pochopitelně to mimo pozvání na nejrůznější večírky a akce znamenalo také první seznámení s mladými muži. Jako místo na první oficiální uvedení do společnosti vybrala Clara Káhiru, kam se jela zotavovat po nemoci, a Agathu vzala sebou. V Káhiře tou dobu bylo mnoho mladých mužů, přesněji řečeno plukovníků a vojáků. Agatha s nimi tančila, flirtovala, ale více odmítala.¹⁵ Nikdo z nich neměl onu romantickou, dobrodružnou duši, kterou chtěla, aby její princ měl. A tak si více užívala překrásné egyptské památky. Těsně před tím, než měla odjíždět, jí jakýsi kapitán požádal o ruku. Zdvořile odmítla a prchla zpátky do Anglie dříve, než mladík mohl cokoli namítnout.

28.

¹³ Poprvé vyšlo v roce 1938 v nakladatelství Collins Crime Club, česky stejného roku v překladu Karla Voleského.

¹⁴ Povídka, poprvé uveřejněna roku 1923 v časopise *The Sketch*, roku 1960 zařazena do výboru, jenž nese stejné jméno jako titul povídky.

¹⁵ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nevěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 30.

Po návratu do Ashfieldu Agatha dostala chřipku. Nemoc ji upoutala na lůžko, a tak se přirozeně začala nudit. Ze samého nicnedělání jí vytrhl až nápad matky. Proč nenapišeš nějakou povídku? Ten nápad se Agathě začal líbit. V jejich rodině do té doby psala jen Madge, které dokonce vyšlo několik povídek v časopise *Vanity Fair*. A tak se stalo, že Agatha během odpoledne napsala v posteli své první dílo, povídku *Dům krásy*. Psaní jí začalo bavit, a tak záhy napsala další povídky. A samozřejmě jí napadlo, že by je mohla poslat do redakcí časopisů, které by je otiskly. Jak *Dům krásy*, tak i *Osamělý bůh* a *Volání křídel* byly mnohými časopisy i novinami bohužel odmítnuty. To ale Agathinu vytrvalost a radost ze psaní nepodkopalo. Rozhodla se, že napíše román. Skutečně se tak stalo a román pojmenovala *Sníh na poušti*.¹⁶ Dala ho přečíst Claře a ta navrhla, že by se snad její dcera mohla poradit se slavným anglickým spisovatelem Edenem Philpottsem¹⁷, jejich sousedem, jež by jí mohl dát užitečné rady ohledně psaní a snad i vydání tohoto rukopisu. Eden Philpotts jí cenné rady opravdu dal. Rozpoznal Agathin smysl pro dialog, odrazil ji od zbytečného moralizování a chválil, jak je kniha i přes zjevné nedostatky čtivá. Doporučil jí svého literárního agenta, který by s ní mohl prokonzultovat detaily a román otestovat z hlediska obchodního potenciálu. Od Philpottsova agenta se o pár měsíců později dozvěděla, že román by neměl na trhu žádné uplatnění. Poradil ji, ať vyzkouší jiné žánry, jelikož talent v psaní určitě má. Ale Agatha si řekla, že už se dále pokoušet psát nebude.¹⁸

V roce 1911 se Agathě naskytla skvělá příležitost. Nejednalo se však o příležitost v podobě psaní, nýbrž možnost letět aeroplánem.¹⁹ Na začátku dvacátého století bylo létání v plenkách, a tak měla ona i její matka strach. Nicméně přemluvila Claru a ta jí let v hodnotě pěti liber zaplatila. Na pětiminutový let, při kterém si oběma rukama musela držet klobouk, aby jí neodlétl, vzpomínala Agatha Christie jak ve *Vlastním životopise*, tak i v jednom z dopisů adresovaném její české přítelkyni Olze Simonové.

Ve stejném roce obdržela mladá Agatha další dvě nabídky k sňatku. První z nich od mladého plukovníka Charlese Ralston Patricka²⁰. Zahrnoval ji květinovými dary, bonbonierami, knihami a psal jí i milostné dopisy. Byl na ni milý a snad ji měl i upřímně rád, ale Agatha cítila, že to stále

---

¹⁶ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 217.

¹⁷ Anglický básník a prozaik, autor science fiction a detektivně laděných novel.

¹⁸ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 219.

¹⁹ Tamtéž, str. 209.

²⁰ Tamtéž, str. 223.

není ten pravý. Tím pravým mohl být Reggie Lucy. Skromný, plachý a uzavřený mladík od dělostřelectva. Agatha by si ho bývala byla vzala, nebýt jeho bezstarostné povahy. Sice jí řekl, že by si ji chtěl vzít, ale vzápětí dodal, že na ženění nechce zbytečně spěchat. Možná měl pravdu, možná ne, ale tato dodatečná věta nevěstila nic dobrého. Reggie nebyl zřejmě doopravdy připravený na manželství. Jeho nerozhodnost či spíše lhostejnost tedy způsobila, že po pár měsících od jejich zasnoubení se Agatha rozhodla ze vztahu prchnout. A pravděpodobně udělala dobře.²¹

Krátce poté, co vyřešila své problémy s potenciálními nápadníky, si Agatha přečetla knihu Gastona Leroux *Záhada žlutého pokoje*.²² Kniha se jí líbila a s Madge, která tuto detektivku také četla, začaly rozebírat detektivní literaturu. A najednou Agatha prohlásila, že by chtěla zkusit napsat detektivku ona sama. Madge s jejím typicky přísným hodnocením odpověděla, že pochybuje, že by to její sestra zvládla. Ale Agatha se nenechala zvykat. Od této chvíle v ní pak hořela touha napsat detektivku. O pět let později se tato touha rozhořela naplno.²³

Jaká zásadní věc se v životě člověka může udát na naprosto běžné akci, se Agatha přesvědčila ve svých dvaadvaceti letech. Vlivní manželé Cliffordovi ji pozvali na ples v jejich sídle Ugbrooke House²⁴ v Devonu a zde došlo k osudovému prvnímu seznámení s třiaadvacetiletým letcem Archibaldem Christiem. Archibald byl vysoký, světlolvasý muž s neodolatelnou bradou a důlkem na ní. Agatha téměř okamžitě propadla jeho přirozenému kouzlu a inteligenci. Ani ona mu nebyla lhostejná, obdivoval její sebejisté chování ve společnosti, i když navenek působila zdrženlivě a uchvacovala ho její jemná krása. Začal se jí dvořit a Agatha sama sebe utvrzovala v přesvědčení, že to je ten pravý muž. Ten co ji dobývá, svádí, obdivuje. A přitom byli tak rozdílní. Jako obvykle následovala nabídka k sňatku.²⁵ Agatha samozřejmě odmítla, ale mám podezření, že to tentokrát nebylo proto, že by si nebyla svým nápadníkem jistá, ale proto, že si užívala Archibaldovo usilování o ni a chtěla ho tak přimět k ještě většímu zápalu, který by způsobil, že pro ni ztratí hlavu úplně. A Archie ji o ruku podruhé požádal. Tentokrát již nabídku s potěšením přijala. S čím ovšem Agatha

---

²¹ Jared Cade, *Agatha Christie: Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 32.

²² Lerouxova dnes poněkud pozapomenutá detektivka z roku 1907, v době Agathy Christie klasika žánru.

²³ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 236.

²⁴ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 31.

²⁵ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 34.

nepočítala, byl matčin nesouhlas. Claře se ani za mák Archibald nelíbil. Jenže její dcera byla neoblomná, byla rozhodnuta si ho vzít. Nicméně musela připustit, že je tu velmi zásadní problém, a tím jsou peníze. Archie byl vlastně poddůstojník a jeho jediným příjmem byl žold a kapesné od matky. Svatba se tedy odložila, ale jejich zasnoubení trvalo i nadále. Přes rok a půl. Šťastné chvíle se střídaly s depresemi z pomyšlení na to, že se jejich sňatek nikdy neuskuteční. Agatha zasnoubení ze zoufalství neustále rušila a opětovně obnovovala. Nakonec se tento nešťastný pár připomínající slavné veronské milence rozhodl vzít tajně. Svatba se musela stihnout ještě před Archieho návratem k letectvu, neboť se psal prosinec 1914, v Evropě již půlroku zuřila první světová válka. K jejich tajnému obřadu došlo na Štědrý den v kostele sv. Emmanuela v Cliftonu²⁶ bez účasti rodiny a příbuzných. Když se to nakonec rodiče, jak Archieho, tak Agathy dozvěděli, velice zuřili. Ale nedalo se nic dělat. Z Agathy Millerové se i přes veškerý vztek a zlobu obou rodin stala Agatha Christie.

Archie tedy nastoupil zpátky k letectvu a vydal se do boje s Německem. Agatha v této zlé době nebyla schopná jen tak nečinně sedět, a tak začala pracovat jako dobročinná sestra. Starala se o raněné vojáky a jejich prostřednictvím měla děsivé zprávy o tom, co se děje na frontě. Velice se o svého manžela bála, neuměla si představit, co by dělala, kdyby se dozvěděla, že zahynul. Doma se s Clarou zase staraly o ealingskou babičku, kterou se snažily všemožně rozptýlit, neboť se po smrti manžela cítila opuštěná a smutná. Byla to těžká doba plná namáhavé práce. Nejen pro Agathu, ale i pro celý svět.²⁷

Později onoho válečného roku prodělala Agatha těžkou chřipku a městnání krve v plicích a měsíc nemohla pracovat v nemocnici. Když se uzdravila a vrátila zpátky, zrovna se otevřelo nové oddělení – výdejna léků. A tak do ní nastoupila. Přípravování léků sice nebylo tak zajímavé jako ošetřování raněných vojáků, ale z hygienického hlediska bylo přece jen bezpečnější a hlavně nevyžadovalo téměř čtyřicetihodinovou pohotovost. Najednou bylo spoustu času. A právě tehdy si vzpomněla na několik let starou sázku s Madge. Co takhle zkusit napsat detektivku? Začala si tedy v době nicnedělání v lékárně promýšlet příběh. Ponořena do svých úvah nad knihou bývala roztržitá a první kapitoly si v rychlosti natukala do Madgeina starého psacího stroje. Jelikož ale neměla dostatek klidu na psaní, odjela na návrh matky do hotelu Moorland v Dartmooru, aby se své knize

---

²⁶ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 36.

²⁷ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 253.

mohla intenzivně věnovat. Několik hodin denně se pustým, rozlehlým hotelem ozývalo ťukání do stroje a chvíle odpočinku využívala na procházky po překrásných a tajemných vřesovištích. Po čtrnácti dnech úmorné práce byl rukopis hotový. Poslala ho do nakladatelství Hodder a Stoughton, které ho ovšem odmítlo. Ani druhé nakladatelství nejevilo zájem a další dvě nakladatelství se neozývala. Pak, zmožena pracovními a rodinnými povinnostmi Agatha na svou knihu dočista zapomněla. Ale to naneštěstí pro nás neznamenal, že by *Záhada na zámku Styles*, první detektivka s Herculem Poirotem, nespátřila světlo světa.²⁸

Archie přijel z války na dovolenou v roce 1918, byly to tedy dva roky, co naposledy spatřil svou ženu. Tak dlouho se s Agathou neviděli. Vyprávěla mu o své knize, jak byla již čtyřikrát odmítnuta a tak jí doporučil páté nakladatelství, ale i pátý pokus byl bezúspěšný. Nakonec Agatha posílá svou knihu do nakladatelství The Bodley Head, kam zrovna zařadili i edici detektivních příběhů. Archie byl mezitím přeložen do Londýna a jeho žena se přestěhovala za ním, opouštíc babičku i matku. Bylo to smutné rozloučení, ale z Agathy se konečně stala plnohodnotná vdaná žena. Aniž by to kdo čekal, přihodily se dvě nejzásadnější události v životě Agathy Christie. 5. srpna 1919 se mladým manželům Christieovým narodila dcera Rosalind. A ozval se John Lane z nakladatelství The Bodley Head s tím, že ho velmi zaujal její román. Započalo období štěstí, které se ale o pár let později zničí a vyvrcholí autorčiným záhadným jedenáctidenním zmizením.²⁹

Po skončení války se Archibaldu Christie přihodila věc, jež postihla tisíce bojovníků za mír ve světové válce. Byl bez práce. V letectví nebyla nyní budoucnost a Archie si tak musel rychle najít zaměstnání. To ale nebylo vůbec jednoduché. I když se snažil, práce v Londýně pro něho nikde nebyla. Zato Agathě se dařilo. Na začátku roku 1920 se setkala s Johnem Lanem a plná nadšení, že po drobném přepracování její kniha vyjde, podepsala smlouvu. Co si bohužel tehdy ze samé radosti neuvědomila, bylo, že smlouva obsahovala klauzuli, která jí zavazovala k dodání dalších pěti knih nakladatelství. Důležité ale bylo, že její první kniha *Záhada na zámku Styles* vyjde. Stalo se tak v lednu 1921. Prodal se přes 2 000 výtisků, což na začínající autorku bylo v té době poměrně hodně. Ovšem peníze, které kniha vydělala, připadly kvůli dodatku ve smlouvě, již podepsala, převážně nakladatelství. Agatha dostala všehovšudy 25 liber. Ale radost z toho, že jí konečně vyšla její vlastní kniha a byla úspěšná, zmírnily tyto hořkosladké dozvuky ne zrovna férového jednání Johna

---

²⁸ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987, str. 289.

²⁹ Jared Cade, *Agatha Christie: Jedenáct dní neznámá*, Londýn: Peter Owen Publishers, 2011, str. 39.

Lanea.³⁰

Agathu začalo psaní bavit, a tak si již skicovala zápletku dalšího příběhu. Byl jím špionážní příběh *Tajemný protivník*, jež po svém dokončení vyšel roku 1922. Agathě bylo zanedlouho jasné, jak je psaní pro její rodinu důležité. Za *Tajemného protivníka* již dostala podstatně vyšší částku peněz než za předchozí knihu, což samozřejmě tenkému rodinnému rozpočtu jen pomohlo. Snažila se pomáhat i své matce, která po smrti babičky z Ealingu zůstala v Ashfieldu sama a horko těžko si rodinný dům udržovala. Zároveň se ale chtěla co nejdříve vymanit ze spárů nakladatelství TheBodleyHead a dodat mu poslední tři knihy. Jako třetí knihu poslala do nakladatelství romantický příběh, který byl z pochopitelných důvod odmítnut. Nálada uvízla na bodu mrazu, ale pak se zlepšila, když byla Archiemu nabídnuta práce finančního poradce na cestě po Britském impériu, kdy měl propagovat světovou výstavu Britského impéria, jež se měla uskutečnit v Londýně v roce 1924. Na tuto únavnou cestu kolem světa se Agatha vydala s ním, navzdory tomu, že doma zanechala tříletou dceru, o níž se starali příbuzní.³¹

Po návratu z dlouhé cesty se Archibald dozvěděl, že zahraniční korporace zrušila jeho pracovní smlouvu, a on je tudíž bez práce. Tomuto drsnému jednání ulevila finanční injekce v podobě vydání druhého poirotovského příběhu *Vražda na golfovém hřišti*³² a Agathiny důvtipnosti, když vyhrála cenu, jelikož správně identifikovala vraha v jedné knize, vycházející v časopise na pokračování. Zanedlouho se objevily další problémy. Především problém týkající se jejího bratra Montyho. Stal se z něho člověk závislý na morfiu, bez peněz, neboť ty, co měl, rozházel, a byl nesnesitelnější více než kdy předtím. V době jeho pobytu v Ashfieldu dělal nejrůznější naschvály, z nichž jeden byl přímo smrtelně nebezpečný. Z otevřeného okna střílel pro zábavu po lidech, kteří šli navštívit jeho matku. Střílel vždycky tak, aby kulka nikoho nezasáhla, ale jednoho krásného dne se mohl přepočítat a někoho zabít. Bylo nutné udělat okamžité opatření a nadále netrápit nebohé příchozí i Claru, která byla z chování svého syna zničená. Agatha a Madge se domluvily a přemístily Montyho do Throwleigh v Dartmooru, kde se o něho starala vdova po lékaři. Účty za něho platil manžel Madge, Jimmy, který Montyho z celého srdce nesnášel, což bylo oboustranné. Jak

---

³⁰ John Curran, *Promyšlené vraždy Agathy Christie*, Praha: Euromedia, Knižní klub, 2012, str. 76.

³¹ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers, 2011, str. 40.

³² Česky poprvé roku 1932.

poznamenala Agatha, z jejího bratra mohl být velikán, mít jen trochu jinak uspořádané geny³³. Ale cosi mu chybělo k tomu, aby se jeho život naplnil. Monty byl nejspokojenější, když se o něj starali druzí, když nemusel vyvíjet jakékoli úsilí. Jediné, co ho patrně doopravdy bavilo, byly války, i když více než touha ochránit vlast ho lákala vidina pitek s kumpány a laškování se ženami. Nakonec zemřel v roce 1929 ve věku devětačtyřiceti let na krvácení do mozku. Se svým bratrem vycházela Agatha těžko, ostatně problém s ním měla celá rodina. Montyho vlastnosti a dokonce i příhodu se střelením z okna na kolemjdoucí využila v postavě Richarda Warwicka ve hře *Neočekávaný host*³⁴ napsané o více než třicet let později.

V roce 1924 vyšel *Muž v hnědém obleku*, příběh využívající Agathiných cestovatelských zkušeností z roku 1922, kdy se zúčastnila jako doprovod svého manžela na reklamní kampani po světě. Využila zde také postavu majora Belchera, který si přál se v jejím příběhu objevit, a který byl vedoucím cesty po Britském impériu. Ve stejném roce si Agatha zajistila i literárního agenta, protože se bála, že by již nadále nebyla schopna se sama vyvarovat obchodních potíží s nakladateli. Byl jím mladý muž jménem Edmund Cork. Ačkoli to v té době nikdo z nich netušil, stali se z nich přátelé na dlouhých padesát let.

Po vydání čtvrté knihy *Muž v hnědém obleku* se nemohla její autorka dočkat, až napíše a vydá poslední pátou knihu pod hlavičkou nakladatelství Johna Lanea. V měsících před vydáním této knihy došlo ke sporu, jelikož nakladatel odmítl považovat sbírku povídek *Poirotova pátrání*³⁵ za plnohodnotnou knihu splňující požadavky smlouvy, a stejně tak i nedetektivní román *Zjevení*.³⁶ Večerník Evening News nabídl Agathě 500 liber za vydávání *Muže v hnědém obleku* na pokračování. Ta s radostí nabídku přijala, i když název, pod kterým kniha vycházela, jí připadal stupidní. Za tyto peníze si pořídila auto Morris Cowley a byla na to tak pyšná, že Archiemu neustále připomínala, že toto auto je jen její a nikdy mu ho nepůjčí. Archie počínal být velmi vnitřně naštvaný a ponížený, jelikož byl bez práce a živila ho jeho manželka. Jako rozptýlení si našel sport – respektive jím byl golf, ke kterému ho původně přivedla Agatha. To netušila, že pro jejího muže se golf stane posedlostí a vlastně zapříčiní kolaps jejich manželství.

---

³³ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987 str. 431.

³⁴ Divadelní hra napsaná roku 1958, poprvé se hrála v divadle The Bristol Hippodrome v Bristolu.

³⁵ Sběrka vyšla česky poprvé roku 1929 v nakladatelství Českomoravské podniky tisk.

³⁶ John Curran, *Promyšlené vraždy Agathy Christie*, Praha: Euromedia, Knižní klub, 2012, str. 75.

Na Archieho se konečně usmálo štěstí, když dostal nabídku od svého přítele, aby nastoupil do jeho firmy. Potřeboval dojíždět do City a Agatha navrhla, že nejlepší bude, když si koupí venkovskou chalupu v Sunningdal, kde se všem třem bude žít snáze. Archibald okamžitě souhlasil, ale důvodem bylo spíše nadšení z toho, že v Sunningdal se nachází golfový klub, jehož členem se posléze ihned stal. Christieovi se tedy do Sunningdal přestěhovali a za nějaký čas se do vedlejšího domu přistěhovala Clara, protože ji Agatha chtěla mít na očích. Archibald byl z tohoto rozhodnutí lehce rozmrzelý. Z tohoto domu se nakonec odstěhovali do sídla, které na počest Agathiny první knihy pojmenovali StylesCourt.

Na vlastní náklad si Agatha v témže roce vydala sbírku básní *Cesta snů*³⁷, v níž složila hold své oblíbené postavičce z commedia dell arte – Harlekýnovi. A s napětím také sledovala, jak si na půdě divadla vede její sestra Madge, jelikož se připravovala premiéra její hry *Žalobce*.³⁸ Pořídila si také hrubosrstého teriéra Petera, který se stal miláčkem rodiny, pravidelně jezdila na vyjížděky autem se svou matkou, Rosalind, Nan a její dcerou. A na začátku roku 1925 začala pracovat na dalším Poirotově případu *Vražda Rogera Ackroyda*, který vyjde již v nakladatelství William Collins. Archie se zatím spokojeně oddával golfu, kde byl jednoho krásného dne představen přitažlivé Nancy Neeleové. Nancy Neelová pracovala jako písařka pro jednu asociaci v Londýně a s Archiem si padli do oka. Nestalo se nic jiného, než to, že si spolu začali vášnivý románek. A Agatha pracující dnem i nocí na svém románu o tom neměla nejmenší ponětí.

Vztah Agathy a Archieho postupně chladl a Agatha, vědoma si této situace, chtěla manželství za každou cenu zachránit. Netušila ovšem, že náládovost a nevraživost jejího manžela je způsobena tím, že by rád byl nablízku své milence, a místo toho se musí věnovat manželce a dceři. Rmoutil ji fakt, že nemá s Rosalind takový vztah, jaký měla ona sama s Clarou. Rosalind byla praktické dítě, spíše bez fantazie, na rozdíl od své matky. Byla zkrátka dcerou svého otce. V červnu 1925 vyšlo *Tajemství Chimneys*³⁹ a *Vražda Rogera Ackroyda*. Díky poslední jmenované knize se z Agathy stala uznávaná spisovatelka. Jak byla svým čtenářům blíže, s manželem se oddalovali. Archibald trávil svůj volný čas s Nancy, netknut úspěchem své ženy. Agathu to zraňovalo a stále častěji docházelo k prudkým hádkám. O jeho románku s Nancy brzy věděli všichni jejich přátelé v Sunningdal, ale

---

³⁷ Sbíрка dosud česky nevyšla.

³⁸ John Curran, *Promyšlené vraždy Agathy Christie*, Praha: Euromedia, Knižní klub, 2012, str. 74.

³⁹ Kniha vyšla česky poprvé roku 2006 v nakladatelství Knižní klub.

nikdo to Agathě nedokázal říct. Záležitost byla o to horší, že Nancy byla Agathě nakonec představena, jelikož Agatha občas zavítala do klubu. Archie měl velký strach, jež se jen prohloubil, když Agatha pozvala Nancy a jiné známé k nim do Stylesu. Agatha také toužila po dalším dítěti, ale tomuto tématu se Archie vyhýbal jak jen mohl. Začíná rok 1926, jež se do života Agathy Christie zapíše černým písmem. Vše započne na konci března, kdy se zhoršuje zdravotní stav nemocné Clary. Nejhorší obavy se opět, jako v případě tatínka naplní. Clara Millerová umírá 5. dubna.⁴⁰ Pro Agathu je to strašlivá rána. Tolik maminku milovala. Nejsmutnější na celé věci ale bylo, že Archie, který by jí měl být oporou byl pryč. Cestoval zrovna pracovním po Španělsku. Ale po svém návratu neměl nejmenší chuť se snažit zmírnit její smutek. Nebyl ale ani ochoten ji do očí přiznat, že má milenkou. Odhodlal se až v srpnu stejného roku. Pár dní po Rosalindiných sedmých narozeninách jí přiznal, že má intimní poměr s Nancy Neelovou. Agatha se zhroutila. Nemohla jeho slovům uvěřit. Její princ na bílém koni, kterého tak milovala, ji zradil. Archie pak na několik dní zmizel, aby se zase ve Stylesu vynořil a slíbil jí, že již bude věrný. Agathě se ulevilo, ale nic nebylo jako dřív. Opravdovými manželi, kteří se milují, už nikdy nebyli. A v prosinci došlo napětí vrcholu a navždy změnilo jejich životy, i životy lidí kolem.

Agatha dala Archiemu jasně na srozuměnou, že povolení k rozvodu mu nikdy nedá. Nechtěla se rozvádět už jenom kvůli Rosalind. Hádky začaly nanovo. Do toho se přidaly pracovní povinnosti. Agatha má rozpracovanou *Záhadu Modrého vlaku*⁴¹, valí se na ní nejrůznější časopisy s nabídkami na otisknutí jejích povídek a Sir Godfrey Collins chce nutně vydat novelu složenou z krátkých povídek s Herculem Poirotem *Velká čtyřka*.⁴² Pomalu propadá zoufalství, sama sebe viní z rozpadu manželství a do toho všeho se přidává úmorná literární práce. Pokusí se ještě jednou, naposledy, slepit její rozbité manželství. Navrhuje Archiemu, aby odjeli na víkend do Yorkshiru jen oni dva a Rosalind. Archie odmítá, dojde k hádce a vystřelí šíp, jímž zasáhne Agathu přímo do srdce. Pojede za Nancy a zůstane tam s ní celý víkend. Agatha, která si myslela, že románek jejího muže s prostou písáčkou skončil, je hluboce ořesena. Archie odchází navztekaný do práce a nechává svou ženu opařenou stát na zápraží jejich domu. Rozrušená Agatha nasedá do svého Morrise Cowleyho a kamsi odjede. O pár hodin později se vrací na oběd. Pak bere Rosalind na návštěvu k Archieho matce Peg, kde se po její poznámce, jak to že nemá snubní prsten, hystericky rozesměje. Po

---

⁴⁰ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers 2011, str. 58.

⁴¹ V Anglii kniha vyšla roku 1928, česky poprvé v roce 1999.

⁴² V Anglii kniha vyšla roku 1927, česky poprvé v roce 2001.

návštěvě se vrací domů a zjišťuje, že její manžel se ještě nevrátil. Večer ukládá Rosalind do postele a večeří sama ve velké jídelně. Brzy je to jasné. Archibald odešel navždy. Agatha dojde do pracovny, napíše tři dopisy, jeden adresovaný bratrovi Archieho, Campbellovi, druhý své sekretářce Charlottě Fischerové a třetí Archiemu a nechá je na stolku v hale. Pak vyjde ven, nasedne do auta a odjíždí neznámo kam. Je 3. prosince 1926 a nocí je slyšet zvuk motoru auta, jehož řidička se vzdaluje svému domovu a neštěstí a vydává se vstříc událostem, jež změní celý její budoucí život.⁴³

4.prosince ráno zaujalo jednoho řidiče auto, stojící na okraji lomu v Newlands Corner. Přijel tedy až k němu a ze zvědavosti se šel na auto podívat blíže. Spatřil následující věc: nezataženou ruční brzdu, zhasnutá světla v důsledku vybité baterie a uvnitř vozu kožich, kufřík s dámským oblečením a řidičský průkaz na jméno Agatha Christie. Okamžitě svůj objev nahlásil na policii. Mezitím již Charlotta Fischerová oznámila Archiemu, že jeho manželka se z večerní vyjížd'ky nevrátila. Archie narychlo opustil svou milenkou, s níž byl přes víkend ve venkovském domě jejich přátel, Sama a Margaret Jamesových. Když dorazil, v domě na něj čekala policie, jež mu oficiálně sdělila, že jeho manželka je pohřešována. Začalo vyšetřování, kterého se ujal policejní náčelník Kenward z hrabství Surrey. Hned na začátku vyvstaly otázky, které náčelníka velmi trápily a byly učiněnou záhadou. Proč si s sebou nevezla kožich a jiné oblečení, objevené ve voze, kdy auto opustila a co dělala předešlého dne dopoledne, kdy po hádce kamsi odjela a vrátila se až na oběd? Ze všeho nejdůležitější ale byla otázka, kde se Agatha nachází teď? V autě nebyly nalezeny žádné stopy krve a ani v okolí lomu nebyly stopy, nasvědčující zápasu s nějakou neznámou osobou. Náčelníkova pozornost se tedy stočila k jinému nápadu. K rybníku, který se nacházel nedaleko lomu. Potápěči ho celý pročesali, ale nenašli žádné tělo. Večer obdrželi zprávu, že se Agatha nachází v hotelu ve vesnici nedaleko Newlands Corner, ale byl to jen planý poplach. Archibaldovo napětí se stupňovalo, jelikož mu začalo docházet, že policie se začne zabírat jejich soukromým životem. A to netušil, stejně jako nebohá Agatha, že do jejich manželských problémů se vloží média.⁴⁴

Od té doby byl Archie bedlivě sledován policií. Zároveň započalo intenzivní pátrání po jeho pohřešované ženě. Policisté systematicky prohledávali okolní zarostlé, hluboké lesy, rybníky a nádrže. A vyrojili se první novináři. Těm se přihlásilo několik lidí, kteří tvrdili, že Agathu viděli.

---

⁴³ Jared Cade, *Agatha Christie: Jedenáct dní neznámá*, Londýn: Peter Owen Publishers 2011, str. 68.

⁴⁴ Jared Cade, *Agatha Christie: Jedenáct dní neznámá*, Londýn: Peter Owen Publishers 2011, str. 70-77.

Započala šílená honba za senzací, na které se chtěli přiživit i obyčejní lidé. Novináři začali obléhat Styles Court a policie je musela vyhánět, jinak by byly schopni vlézt do domu a obtěžovat Archibalda nepříjemnými otázkami. Objevila se též stopa z dopisu Campbellu Christiemu, která naznačovala, že by se Agatha měla nacházet v hrabství Yorkshire. Novináři se zaměřili na proslulé lázeňské město Harrogate, ale nikdo pod jménem Agatha Christie nebyl v žádném z hotelů ubytovaný. Existovaly obavy, zda si nesáhla na život, ale tato myšlenka byla vehementně Archibaldem zamítnuta, jelikož věděl, že jeho žena by takového činu nebyla schopná. Pochopitelně padlo podezření, jestli svou manželku společně s Nancy nezabil a neukryl na neznámém místě, ale vyšetřování bylo teprve na začátku, tudíž na ukvapené závěry byl ještě čas. Nepříjemné publicitě byla vystavena i samotná Nancy, jíž se Archie snažil ze všech sil chránit. Zhroucený Archibald, zdeptaný výslechy a hlídáním policie, poskytl exkluzivní rozhovor novinám, kde chtěl snad sám sobě ospravedlnit jeho úmysl opustit Agathu. Výsledkem bylo jen to, že ohledně rána, kdy se pohádali, mlžil a vyprovokoval tak řadu dalších, nepříjemných podezření⁴⁵

Pátrání pokračovalo a lidí, kteří se do hledání Agathy zapojili, bylo již téměř deset tisíc. Každý den vyrážely hordy policistů, novinářů i dobrovolníků z řad civilistů na devonské planiny a lesy, a znovu a znovu prohledávali jejich povrch. O Agathině zmizení tak věděla díky novinářům celá Anglie. Kde je, se snažili zjistit také Agathiny kolegyně z Klubu detektivkářů, například Sir Arthur Conan Doyle⁴⁶ či Dorothy Sayersová⁴⁷. A samozřejmě se zapojili i senzibilové, jež tvrdili, že Agatha stále žije. Ale přesto jí nikdo nemohl najít. Dny plynuly a po slavné spisovatelce jakoby se zem slehla. Po namáhavém pátrání 12. prosince, kdy se tisíce lidí ukládali k spánku znavení nekonečným a bezvýsledným hledáním, přišli kapelníci z hotelu Harrogate Hydro ze stejnojmenného města nahlásit na policejní stanici, že v hotelu, kde hrají, se nachází žena, jež je autorce velice podobná. Následujícího dne se policejní auta v čele s náčelníkem Kenwardem rozjela do tohoto klidného lázeňského městečka prověřit, zda tou ženou je skutečně Agatha Christie.

Policisté přišli v naprostém utajení v civilu do hotelu a po domluvě s ředitelkou se jali nenápadně sledovat tuto ženu. Agathě byla velmi podobná, ale bylo nutné mít naprostou jistotu. Oslovit ji nemohli, protože v případě, že by ona žena Agathou nebyla, hrozil by skandál, který by mohl hotel

---

⁴⁵ Tamtéž, str. 94-100.

⁴⁶ Arthur Conan Doyle (1859 – 1930), anglický autor detektivek, duchovní otec Sherlocka Holmese.

⁴⁷ Dorothy Sayersová (1893 – 1957), anglická autorka detektivek, stvořitelka výstředního detektiva-amatéra lorda Wimseye.

poškodit, jelikož jeho klientelu tvořili bohatí lidé, jež si sem přijížděli odpočinout a měli plnou důvěru v diskrétnost hotelového personálu a přítomnost policie by je vyděsila. Bylo tedy nutné dopravit do Harrogate Archieho, aby s jistotou svou ženu identifikoval. Významnou indicií, že se jedná o Agathu, byl i fakt, že do hotelové knihy se tato žena zapsala jako Teresa Neeleová, tedy že použila příjmení Archieho milenky a nakonec i následné vniknutí do jejího pokoje, kde se našli Agathiny věci a fotografie Rosalind na nočním stolku. Archie dorazil do hotelu večer 14. prosince, usadil se v křesle v hale a schoval se za noviny. Vyšetřovatelé a policisté se skryli pod schodištěm, aby Agatha, až bude scházet na večeři dolů, pány nespatriła a nepokusila se třeba o útěk. Když se žena na schodech konečně objevila, oblečena ve stylových lososových šatech, Archibald vzhlédl a poznal svou ženu. A Agatha poznala jeho. Nenásledoval útěk, ani hysterická scéna. Manželé společně klidně odešli na večeři a Agatha mu vypověděla, co se s ní těch záhadných jedenáct dní dělo.⁴⁸

Až potud je příběh jejího zmizení pravdivý. Nyní ale předestřu dvě teorie, které byly v souvislosti s tímto záhadným zmizením nabídnuty. První z nich je ztráta paměti. Po Agathině objevení a následném úprku s rodinou do Abney Hall, kde se ukryli před celým světem, ačkoli novináři toto sídlo obklíčili, přišlo tolik očekávané prohlášení. Archibald Christie poslal do novin krátkou zprávu, v níž tvrdil, že jeho žena utrpěla amnézií, neví, kdo je a bude se léčit u specialisty v Londýně. Zároveň vyzývá všechna média, aby se v zájmu uzdravení manželky přestaly o případ dále zajímat. Tato odpověď rozhodně nepřipadala, jak novinářům, tak policii i obyvatelstvu Anglie uspokojivá. Panovala teorie, že vše je zinscenované a všichni lidé, zapojení do pátrání se cítili podvedení. Teorie ztráty paměti se Agatha držela celý svůj život a od této trpké zkušenosti s médii již nekomunikovala. K částečnému obnovení vztahu s médii a veřejností došlo až na sklonku jejího života, kdy jako stará dáma byla vstřícnější a tu a tam poskytla rozhovor. Ale i přesto se, dokonce ani ve *Vlastním životopise*, k tématu jejího jedenáctidenního zmizení nevrátila a pravý důvod tak navždy zůstal veřejnosti utajen.

Druhá teorie je mnohem dramatičtější a tajuplnější. Podle nově nalezených faktů a výpovědi blízkých příbuzných Agathy Christie došel Jared Cade ve své knize o zmizení autorky k následujícímu závěru. Agatha celé své zmizení zinscenovala. Po oné osudné ranní hádce, kdy

---

⁴⁸ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers 2011, str. 121.

vyděšená odjela neznámo kam a vrátila se až odpoledne, se zastavila v Londýně u své nejlepší přítelkyně – Nan Wattsové. Společně vymysleli plán pomsty, který se měl uskutečnit jen tehdy, pokud Archie domů nepřijde a zůstane s Nancy. A on s ní skutečně zůstal. Pak tedy Agatha podle plánu napsala tři dopisy – Campbellovi, kde zanechala významnou stopu, Charlottě, které napsala instrukce ohledně zrušení rezervace v hotelu, kam měli jet na výlet, a Archiemu, jemuž hořce vyčetla rozpad jejich manželství. Když položila dopisy v hale, nasedla do auta směr Newlands Corner, kde svého milovaného Morrise Cowleyho nechala skutálet z lomu s rozsvícenými světly, aby si ho někdo všiml, s převodovkou na neutrálu a uvolněnými brzdami. V automobilu též zůstal její kožíšek, příruční kufřík a řidičský průkaz. První část plánu byla hotová, druhá započala na nádraží, vzdaleného 3 kilometry od lomu, kam Agatha došla a nastoupila do vlaku, který ji odvezl do Londýna. Zde přespala u Nan. Druhý den odjela do Harrogate a pod jménem Teresa Neelová se ubytovala v hotelu. Plán vyšel a zbývalo už jen čekat, než jí najdou a těšit se z vědomí, jak je celou situací Archibald rozrušen. To, že se Archie trápí, předpokládala Agatha správně, ale netušila, jakým směrem se vydá pátrání. Stopa v dopise Campbellovi, v podobě odkazu na Harrogate, byla lehkomyšlně přehlédnuta a pátrání se pustilo špatným směrem. To, že se slavná spisovatelka nenašla, vlastně ihned způsobilo, že se do celé věci vložila média a rozpoutala tak obrovskou senzaci. Šok, jaký to Agathě muselo způsobit, si dokážeme jistě představit. Proto ji po jejím objevení, které přišlo později, než předpokládala, nenapadlo nic jiného, než tvrzení, že má amnézii. Novináři ji ale ani tak nenechali na pokoji a Agatha se kvůli tomu velmi trápila. Nicméně jim nezbývalo nic jiného než se s verzí o amnézii definitivně smířit, či spíše se o celou událost již nezajímat. Po pomlouvačných teoriích typu, že zmizela proto, aby zvedla prodej svých knih a jiných výmyslů, nastal klid. Pro Agathu tato hrozná událost měla mnoho negativních následků, ale snad i jeden pozitivní. Díky této události si uvědomila, jací lidé při ní doopravdy stojí. Mnoho přátel s ní po této aféře nechtělo mít nic společného. Zůstali jen ti nejvěrnější – sestra a její rodina, bratr, Charlotta, pár známých z Torquay a samozřejmě Nan s rodinou. A dá se i říci, že se ukázal její talent konstruovat zápletky. Dokázala totiž poskládat jasná vodítka, která ale policie přehlédla a tak jí neobjevili ihned, ale až za pomoci hudebníků, kteří Agathu poznali. Projevil se její um a genialita obalamutit čtenáře nebo ještě lépe – nechat čtenáře, aby se obalamutil sám. Bohužel, na její zmizení se nikdy zcela nezapomnělo, ačkoli si to moc přála a tu a tam se na něj narážka objevila. Sama Agatha Christie využila některé prvky ze zmizení, rozpadu jejího manželství a honby novinářů za senzací ve svých výborných povídkách a románech. Motiv jejího nenaplněného manželství plného zklamání se tak vine celým jejím dílem a odhaluje nám ve střípcích neobyčejnou osobnost, jež stojí

za zrodem toho nejlepšího, co v detektivní literatuře lze najít.⁴⁹

Aby unikla dozvukům událostí spojených se zmizením, odjela Agatha společně s Rosalind a svou sekretářkou Charlottou na Kanárské ostrovy. Především se tu chtěla věnovat psaní. Měla totiž rozdělanou *Záhadu Modrého vlaku*. Knihu zde dopsala a vrátila se do Anglie, vstříc dohře jejího zmizení. Tedy rozvodu s Archiem. Rozvod byla věc, které se děsila nejvíce, ale nebylo vyhnutí. Archie se definitivně rozhodl, že už dál s Agathou žít nechce. Miluje Nancy a chce si jí vzít. Agathě nezbylo nic jiného než souhlasit. Rozvedeni byli v roce 1928, po téměř roce od podání žádosti. Rosalind byla do péče svěřena matce a Archie byl konečně volný a ihned se oženil s Nancy. Agatha ve skrytu duše doufala, že jejich manželství se nevydaří, ale k jejímu zklamání byli Archie a Nancy svoji až do Nancyiny předčasné smrti v roce 1958. Rozvodem pro Agathu skončilo utrpení spojené se zmizením a i ona se tak mohla naplno vrhnout do nového života, který jí přinese další lásku, literární plodnost, status nejoblíbenější autorky detektivek a laskavou přítelkyni z Československa, Olgu Simonovou.

Na podzim roku 1928 se Agatha sama vydala na cestu na Střední východ. Devítiletou Rosalind poslala do internátní školy a vydala se na dobrodružnou cestu Orient - expresem. Navštívila úchvatná města jako Bagdád, Damašek, Šíráz a obdivovala úžasnou scenérii tureckých hor a syrských pouští. Ve starověkém Uru se seznámila s uznávaným archeologem Leonardem Wolleyem a jeho ženou Katherine, přičemž Katherine byla vášnivou čtenářkou Agathiných knih. Sami ji dokonce nabídli, aby za nimi ještě někdy přijela. Právě v tomto městě se probudil Agathin zájem a fascinace starověkými nalezišti a mezopotámskou kulturou.⁵⁰

Na Vánoce již byla zpátky z daleké cesty a strávila je v Abney Hall. Následující rok začala dopisovat sbírku povídek s Tommym a Pentličkou Beresfordovými *Zločiny pro dva*, jež vyšla v září téhož roku. V září také zemřel Monty. Byla to smutná událost, ale celé rodině, hlavně manželovi Madge, se velmi ulevilo. Odešel rozporuplný člen rodiny, kterého ale i přes mnoho potíží a nelichotivých osobnostních rysů měly vlastně obě sestry velmi rády.

V roce 1930 dostala Agatha nabídku opět pobývat na vykopávkách v Uru s manželi Wooleyovými. Právě při této návštěvě se seznámila s Leonardovým asistentem, Maxem Mallowanem. Byl to

---

⁴⁹ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers 2011, str. 121-125.

⁵⁰ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987 str. 427.

zapálený vědec, který zcela propadl archeologii a do jejích tajů zasvěcoval i Agathu. Ta byla historií též, i když laicky fascinována a tak je společný zájem sblížil. O pár měsíců později, když se kvůli nemocné Rosalind musela vrátit do Anglie, přiletěl Max nečekaně za ní a požádal ji o ruku. Byl to pro ni šok a přiznala mu, že po bolestné zkušenosti prvního manželství má strach. Nakonec ale na tuto nabídku přistoupila, jelikož Maxe milovala a došla k závěru, že i když je Max o čtrnáct let mladší, dokáže s ním udržet krok. A navíc poslouchat jeho vyprávění o starověkých jazycích a kultuře ji bavilo, na rozdíl od poslouchání Archieho problémů s transakcemi v Londýně. Také jí imponovaly Maxovy zamilované dopisy a sňatek jí schválil i kritik ze všech největší – Rosalind. Jediný, kdo měl výhrady, byla Madge a její syn James, kteří si mysleli, že Maxe nepřitahuje Agatha, ale její peníze. Navzdory této představě se Agatha a Max vzali 11. září v naprostém utajení v katedrále sv. Columba v Edinburku, kam se uchýlili proto, aby byli z dosahu médií. Pro Agathu znamenal Max mnoho, jelikož ji zacelil ránu, kterou zasadil Archie a pomohl nalézt její ztracenou víru v Boha. Milovala ho, i když ne tak vášnivě, jako Archibalda, ale věděla, že s ním bude šťastná. Šťastná s ním skutečně byla, ale toto štěstí trvalo jen v první polovině jejich manželství. V období naprostého duševního klidu a nově nalezeného uspokojení v osobním životě napsala přes třicet románů a nespočet povídek, kterými potvrdila svou literární jedinečnost a získala si tak popularitu a uznání po celém světě.⁵¹ A kdesi, v dalekém prvorepublikovém Československu, se koncem června narodila rodině Liškových dcera Olga, později provdaná Simonová.

Celá třicátá léta byla ve znamení pohody a radosti, jedinou nepříjemnou událostí byl potrat, který spisovatelka prodělala, a po kterém se s Maxem rozhodli, že se o další dítě pokoušet nebudou. Díky Agathiným příjmům se mohly financovat Maxovy cesty do Mezopotámie a ona sama si mohla dovolit udržovat milovaný Ashfield a koupit Winterbrook House ve Wallingfordu. Tržby jejích knih byly obrovské a lidé po celém světě nadšeně hltaly případy Hercula Poirota, manželů Beresfordových, ParkeraPynea, pánů Quina a Satherwaitea a právě „narozené“ slečny Marplové, která slavila svůj debut v románu *Vražda na faře*.⁵² V roce 1938 jeli na výpravu do Sýrie, na vykopávky v Braku všichni – Max, Agatha i Rosalind. Rosalind byla pověřena kreslením předmětů, které našli, přičemž kresby, se kterými nebyla spokojená, roztrhala, a tak docházelo mezi ní a Maxem k hádkám, jež musela Agatha denodenně uklidňovat. Sama Agatha se každý den na několik hodin uchýlila do stanu, kde měla stůl, židli a psací stroj, aby pracovala na knize. Tak vznikly

---

⁵¹ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers 2011, str. 174.

⁵² Poprvé vyšlo roku 1930 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1991 v nakladatelství Melantrich.

například příběhy *Vražda v Mezopotámii*⁵³, *Smrt na Nilu*⁵⁴ či *Schůzka se smrtí*⁵⁵, které dnes patří ke klasice žánru. Po jejich návratu se Agatha na Maxovo naléhání rozhodla prodat Ashfield a koupit Greenway House v Devonu. V této době zemřel Agathin milovaný foxteriér Peter, kterému ještě stačila složit hold v knize *Němý svědek*.⁵⁶ O rok později již vypuká druhá světová válka a začíná tak období strachu, ale nikoli polevení v literární činnosti a kvalitě.

V červnu 1940 se Rosalind Christieová stala Rosalind Prichardovou. Provdala se za kapitána Královských velšských střelců Huberta Pricharda. Byla to jediná příjemná věc v oné smutné době. Celá rodina měla v době náletů strach, jelikož pobývali v Londýně, který byl téměř neustále pod nepřátelskou palbou. Greenway House v té době sloužil jako útočiště pro evakuované děti a Agatha se o ně spolu s učitelkami a různými pomocníky starala. Hubert byl povolán k letectvu a vyrazil do boje, Rosalind si podala přihlášku k Ženskému pomocnému sboru protiletectvé obrany, Max se dostal do domobrany a Agatha začala opět po dvaceti letech pracovat v nemocnici. Po večerech, kdy byla sama doma, psala své knihy. Mimo jiné napsala *Oponu: Poslední případ Hercula Poirota*⁵⁷ a *Zapomenutou vraždu*⁵⁸, což je poslední případ slečny Marplové. Důvodem napsání posledních případů těchto jejích nejslavnějších detektivů byl strach ze smrti a hlavně zajištění příjmu pro Maxe a Rosalind a možná také strach z toho, aby v případě její smrti nepokračoval někdo cizí v psaní příběhů s jejími postavami. Bylo to období těžkostí, jelikož Christieovi neměli tolik peněz, kolik potřebovali a jediným zdrojem byly knihy, které Agatha napsala či Maxovy články ve vědeckých časopisech. Dvakrát dokonce chtěla Agatha vyhlásit bankrot, ale naštěstí se vždy situace na poslední chvíli obrátila k lepšímu. 21. září 1943 se atmosféra strachu zmírnila krásnou zprávou. Rosalind porodila syna Mathewa. Královna zločinu se stala babičkou.⁵⁹

---

⁵³ Poprvé vyšlo roku 1936 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1969 v nakladatelství Orbis.

⁵⁴ Poprvé vyšlo roku 1937 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1985 v nakladatelství Československý spisovatel.

⁵⁵ Poprvé vyšlo roku 1938 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1970 v Lidovém nakladatelství.

⁵⁶ Poprvé vyšlo roku 1937 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1939 v nakladatelství Karel Voleský.

⁵⁷ Poprvé vyšlo roku 1975 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1979 v nakladatelství Odeon. Nový překlad chystá Knižní klub na rok 2016.

⁵⁸ Poprvé vyšlo roku 1976 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1986 v nakladatelství Odeon.

⁵⁹ Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987 str. 560.

V roce 1945 přišla tragická zpráva oznamující, že Hubert Prichard padl v boji v Normandii, v bitvě zvané „Den D“. Identifikován byl až po téměř roce od chvíle, kdy zemřel. Celý rok žila Rosalind v nejistotě, která se znenadání potvrdila. Celá rodina jí byla nesmírnou oporou a často ji navštěvovali v jejím velkém a prázdném domě ve velšském Pwyllwrachu, kde žila s Mathewem, aby zmírnili její smutek. Válka skončila, ale její dozvuky v podobě jídla na příděl, vysokých daní, ztrátou služebnictva a sociálního napětí se objevují jak v evropské společnosti, tak i v díle Agathy Christie, která tyto společenské změny zvěčnila ve svém díle z konce čtyřicátých a začátku padesátých let.⁶⁰

V říjnu 1947 byl Max jmenován profesorem na Katedře západoasijské archeologie Londýnské univerzity. Učil s chutí a zápalem a bohužel byl obklopen sličnými studentkami, které ho sváděly. A tak se stalo, že se velmi brzy zvěsti o Maxových údajných intimních poměrech dostaly k Agathiným uším. Ten vše vehementně popřel a ujistil Agathu, že miluje jen ji, a že by ji nikdy neopustil.⁶¹ Neodpustím si sarkastickou poznámku, že svou ženu by určitě neopustil, když mu financovala jeho cesty na Východ. Bez ní by v životě ničeho nedosáhl, ačkoli to byl velmi inteligentní muž.

Roku 1949 se Rosalind podruhé vdala za právníka Anthonyho Hickse a manželství jim vydrželo přesně šedesát pět let.

Na začátku padesátých let se Agatha začala vážně obávat o své manželství. Do jejího života a života jejího muže vstoupila Barbara Parkerová, Maxova bývalá studentka a v té době již dvaadvacetiletá stará panna. Barbara se stala Maxovou sekretářkou a služkou pro všechno. Zařizovala výpravy na vykopávky v Nimrudu, vyřizovala účetnictví, obstarávala dělníky na expedicích atd. Brzy se stala nepostradatelnou. A také se stala Maxovou milenkou. Agatha věděla o jejich vztahu, ale rozvod bylo to poslední, co chtěla. Již nikdy více si nechtěla zopakovat to ponížení, kterým před pětadvaceti lety prošla. Max se rozvádět nechtěl, jelikož věděl, že by skončilo podporování jeho expedic, a že by byl společností jistě zavrhnut. V roce 1950 zemřela i její drahá sestra Madge. Šťastnější jí v té době dělal fakt, že v roce 1950 se velmi mluvilo a psalo o její knize *Oznamuje se vražda*⁶², která byla její padesátou knihou (ale musela být zahrnuta i americká vydání několika povídkových sbírek) a stala se též jednou z jejích nejlepších a nejznámějších. Zároveň začala psát

---

⁶⁰ Jared Cade, *Agatha Christie: Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers 2011, str. 204.

⁶¹ Jared Cade, *Agatha Christie: Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers 2011, str. 209.

⁶² Poprvé vyšlo roku 1950 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1969 v nakladatelství Vyšehrad.

svůj životopis, který dokončila o patnáct let později. A roku 1952 dobývá jeviště hrou *Past na myši*⁶³, která se o několik desetiletí později zapíše do Guinnessovy knihy rekordů jako nejdéle hraná hra v historii.

Konec padesátých let byl pro Agathu velmi bolestný. Nan Wattsová byla zjištěna rakovina plic. Agatha ji několikrát týdně navštěvovala v sanatoriu v Torquay a společně vzpomínali na mládí a legrácky, které prováděly v Abney Hall⁶⁴. Nan i přes svůj nezdolný optimismus chřadla a 2. prosince 1959, paradoxně v předvečer výročí zmizení její přítelkyně, zemřela. Agatha přišla o svou nejlepší a nejoddanější kamarádku. Ale o dva roky později, když přijde na svět další bestseller *Plavý kuň*⁶⁵, obdrží Agatha obdivný dopis zasláný z Československa prachatickou učitelkou, která se nakonec stane její spřízněnou duší a snad pomůže zapomenout na bolest z tak velké ztráty.

Dne 25. listopadu 1962 se slavilo desáté výročí inscenace *Past na myši*, kde se Agatha výjimečně uvolila k pronesení krátké řeči. Byla velice šťastná a dojatá přízní lidí, kteří obdivovali její dílo. V závěru roku 1962 přišla zpráva, která dvaasedmdesátiletou Agathu zarmoutila. Archibald Christie zemřel. Láska jejího života byla tak již opravdu pryč. Pohřbu se zúčastnila jen Rosalind s Mathewem, která se zde poprvé setkala se svým nevlastním bratrem Beauem, kterého měl Archie s Nancy. Mathew nikdy předtím svého dědečka bohužel neviděl, ačkoli pokusy o setkání byly, ale vždy z nějakého důvodu ztroskotaly. Další ranou pro ni bylo, když se dozvěděla, že Ashfield se má zbourat a na jeho místě postavit sídliště. Snažila se Ashfield koupit zpátky, ale vše bylo již radními Torquay dohodnuto. Ashfield byl zbourán a Agatha ten den, kdy se to dozvěděla, plakala celou noc a nebyla k utišení.⁶⁶ Dům, ve kterém se narodila, kde strávila své šťastné dětství, dům, do kterého za ní chodil Archie a kde se narodila i Rosalind byl pryč. Její poslední spojení s milovanou rodinou zmizelo. Rodiče zemřeli již dávno, stejně tak Monty, a Madge již byla bohužel také mrtvá. Dnes připomíná tento dům, kde jste před stovaceti lety mohli spatřit Fredericka Millera podřimujícího na zahradě, Claru Millerovou vyšívající na verandě, Montyho brázdícího hladinu moře na loďce, Madge hrající na piano a Agathu povídající si s koťaty, jen pamětní deska s upomínkou, že zde

---

⁶³ Poprvé se hrála v divadle St. Martin Theatre, kde tato hra drží stále svůj slavný rekord.

⁶⁴ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní neznámá*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 235

⁶⁵ Poprvé vyšlo roku 1961 v nakladatelství Collins Crime Club, česky v roce 1984 v nakladatelství Práce.

⁶⁶ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní neznámá*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 241.

kdysi žila rodina Millerových, rodina budoucí slavné spisovatelky Agathy Christie.

Vydání knihy *Nimrud a jeho památky*⁶⁷ roku 1966 způsobilo velký ohlas a Maxovi přineslo tolik vytouženou popularitu a uznání, že je jedním z největších archeologů na světě. Agatha měla samozřejmě velkou radost. Následující rok se Mathew Prichard oženil s Angelou Maplesovou a přestěhoval se do Pwyllwrache, odkud vystrnadil svou matku s Anthonym a ti pak bydleli v přívozním domku u Greenwaye. V červnu 1968 byl Max za své úspěchy v archeologii povýšen královnou do šlechtického stavu. Z Agathy se tak vlastně stala lady Agatha, kterou už od dětství vždycky chtěla být. Radost z Maxova úspěchu byla ale narušena opětovným uvědoměním, že šedá eminence, Barbara, je stále někde v pozadí. Agatha jejich vztah přehlížela již více jak 15 let. Psychické vypětí, které jí tato situace způsobovala, odneslo její tělo v podobě zdravotních problémů, jelikož z neustálého stresování se jí v intervalech vracela lupénka. Ze stejného období pochází i její slavný obraz, namalovaný Oskarem Kokoschkou⁶⁸, a stejně tak výrok „*Mít za manžela archeologa je výhodou, protože čím jste starší, tím více ho zajímáte*“, který si na ni vymyslel jeden novinář, a který Agatha z duše nenáviděla.

V roce 1971 se slavné autorce detektivek dostalo poct, jež se dostává jen nemnohým. Ocitla se na novoroční listině DBE, tedy měla se stát Dámou Britského impéria.⁶⁹ Tento titul propůjčuje sama královna. Dále se pak ozvalo vedení muzea Madame Tussaud s tím, že chtějí vytvořit její voskovou figurínu. Podstoupila též operaci kyčelního kloubu, ale jinak byla zdravá a duševně stále energická. V roce 1972 vyšla poslední původní poirotovka *Sloni mají paměť*⁷⁰, rok předtím poslední původní případ slečny Marplové *Nemesis*⁷¹ a v roce 1973 její poslední kniha *Brána osudu*.⁷² Agatha též nechala vydat kolekci svých básní, které psala celý život. Na víc již neměla sílu. Začala pomalu chřadnout a častěji polehávala. V roce 1974 Rosalind zcela jasně řekla nakladatelství Collins, že její matka již není schopna dále psát knihy. Sir Collins toto rozhodnutí chápal a namísto nového románu vydal povídkovou sbírku *Rané případy Hercula Poirota*⁷³, která obsahuje povídky s Herculem

---

⁶⁷ Česky dosud nevyšlo.

⁶⁸ Oskar Kokoschka (1886 – 1980), rakouský malíř, představitel expresionismu.

⁶⁹ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní neznámá*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 17

⁷⁰ Česky poprvé roku 1974 v nakladatelství Práce.

⁷¹ Česky poprvé roku 1982 v nakladatelství Vyšehrad.

⁷² Česky poprvé v březnu roku 2015 v nakladatelství Knižní klub.

⁷³ Česky poprvé roku 2007 v nakladatelství Knižní klub.

Poirotem napsané převážně ve dvacátých letech a otisknutých v časopise *Sketch*. V říjnu prodělala srdeční příhodu a byla upoutána na lůžko. Jejím největším rozptýlením bylo čtení jejích vlastních knih a dopisování si s milou českou učitelkou Olgou Simonovou, s níž si v té době vyměňovala dopisy již řadu let. Začínala být lehce zmatená, kupříkladu se občas zvedávala z postele s tím, že musí balit a letět honem do Iráku, anebo si na šaty připnula všechny brože, neboť se před smrtí chtěla s nimi ještě potěšit.⁷⁴ Tušila, že jí mnoho času na tomto světě nezbývá. Max a Rosalind se jí snažili dny zpříjemňovat, na vozíčku ji vozili po zahradě Winterbrookku či Greenwaye. Jediné co jí ztrpčovalo poslední dva roky života, byla přítomnost Barbary, která ji občas dokonce umývala, když toho sama nebyla schopna. Takové chvíle musely být pro Agathu neskutečně ponižující. V listopadu se konala premiéra filmu *Vražda v Orient expresu* zfilmovaného podle jednoho z jejích nejslavnějších románů. Byl to obrovský úspěch a bylo to také naposledy, kdy se Agatha objevila na veřejnosti. Lidé ji bouřlivě tleskali a provolávali slávu a netušili, že je to naposledy, co jí vidí.

V září 1975 Agatha oslavila pětadesáté narozeniny a svolila k publikování *Opony*, kterou věnovala své dceři. V prosinci se nastydla a prorokovala svou brzkou smrt. Její předtucha se naplnila o měsíc později. 12. ledna 1976 po obědě ji odvázel Max na kolečkovém křesle do pokoje ve Winterbrookku a když na ni promluvil, zjistil, že právě zemřela.

Že odešla největší spisovatelka všech dob, bylo jasné z tisíců dojemných dopisů, které neustále chodily na adresu Greenwaye či Winterbrookku. Celý svět si Agathy Christie vážil za to, co pro něj udělala. Její vydavatel, Sir Godfrey Collins na zádušní mši, která se konala téhož roku v květnu, dojatě prohlásil, že „svět byl lepším, protože byla jeho součástí“. Max a hlavně Rosalind nebyli na svůj smutek sami. Celý svět truchlil nad touto ztrátou. Agatha nebyla jen geniální spisovatelkou s talentem, který už nikdo po ní nikdy mít nebude, ale především ženou, toužící po spokojeném rodinném životě a nehynoucí, čisté lásce manžela a dcery, byla to úžasná citlivá osobnost, která nakonec od života chtěla něco jiného, než co ve skutečnosti dostala. Je pohřbena v Cholsey v hrabství Berkshire a na jejím náhrobku jsou vytesány slavné verše Edmunda Spensera, které se objevily i v její knize *Hra na vraždu*.⁷⁵

Spánek po lopotě

přístav po rozbouřených mořích

---

⁷⁴ Jared Cade, *Agatha Christie : Jedenáct dní nezvěstná*, Londýn: Peter Owen Publishers ,2011, str. 260.

⁷⁵ Česky poprvé roku 2001 v nakladatelství Knížní klub.

mír po válce
smrt po životě
toť velké potěšení⁷⁶

---

⁷⁶

Matthew Bunson, *Encyklopedie Agathy Christie*, Londýn: PocketBooks, 2000, str. 15.
Verše z poémy renesančního básníka Edmunda Spensera (1552 – 1599) *Královna vl.*

Korespondence

Je 20.1. 1961. Prezidentem Československa je Antonín Novotný, ve funkci téměř čtyři roky, a ještě dalších sedm let jím bude. Naše země zažívá období relativního klidu po děsivých, vykonstruovaných procesech a stovkách poprav. Národ nemá nejmenší tušení, co se odehraje v roce 1968, co poznamená tisíce lidí a nastolí opětovnou tvrdou ruku komunistů. V omezeném množství k nám přicházejí knihy tzv. západních autorů, tedy spisovatelů z imperialistického světa, „špatného“ světa, jak by řekl ne jeden soudruh. Sovětský kosmonaut Jurij Gagarin se za necelé tři měsíce stane prvním člověkem, který byl ve vesmíru. V srpnu začíná v NDR stavba proslulé Berlínské zdi, jež padne za dlouhých 29 let.

A kdesi v malém okresním městě Prachatice ukládá třicetiletá učitelka ruštiny a dějepisu Olga Simonová své dvě dcerky do postele. Když zhasne, dům se ponoří do tmy a ticha. Pak dojde do kuchyně a opatrně za sebou zavře dveře. Z šuplíku vytáhne pěkný dopisní papír, na který si našetřila, a posadí se ke stolu. Na hlavičku papíru nadepíše úhledným písmem: Prachatice, 20.1. 1961. Jak ale dál? Co má napsat? Neklidně třepotá perem a přemýšlí. Již snad po sté jí hlavou proletí, že je příliš drzé psát takové osobnosti. Vzápětí si ale vzpomene na milý dopis Britské ambasády, který ji poskytl tolik cennou adresu. Uvědomí si, že by bylo neslušné jejich chápavé pomoci nevyužít. Nerozhodně se zadívá na bílou nádheru za oknem, jež se sype na její zahrádku, zaplaší stín pochybnosti a pak konečně začne. *Dear Mrs. Christie...*

Den v Greenway House začínal každé ráno, mimo přípravy snídaně a přečtení denního tisku, roztříděním pošty. Bylo nutno oddělit dopisy, které přišli Maxu Mallowanovi, jeho sekretářce a pomocnici Barbaře Parkerové a manželce, proslulé spisovatelce Agathě Christie Mallowanové. Dopisy z univerzity a Iráku odložil Max Mallowan stranou pro sebe, Barbara neobdržela žádný, a tak na druhou hromádku začal skládat dopisy, jež přišly Agatě. Zběžně pročítal adresy a jména – nakladatelství Collins Crime Club, Dodd and Mead, Edmund Cork, Mathew Prichard...a náhle ho zaujala obálka s adresou z československých Prachatic. Udiveně povytáhl obočí, jelikož o Československu věděl tak málo. Když měl vše pěkně roztříděné, vyšel z pokoje a vydal se s poštou ke schodišti a do prvního patra. Již z dálky slyšel vytrvalé klapání psacího stroje, které se s každým jeho krokem blížilo a stávalo zřetelnějším. Konečně dorazil do pokoje své ženy a mohl tak před ní položit hromádku obálek, kde se navrchu skvěl dopis Olgy Simonové. Agatha Christie obálku z daleké a tajemné „Czechoslovakie“, na níž ji Max upozornil, zvědavě otevřela. V ní se skrývalo

osm ručně psaných listů. Listů psaných okouzující angličtinou, nešetřících slovy chvály a nezměrného obdivu k tvorbě autorky, líčení všedního života v rodném městě, poctivého učitelství, lásky ke své zemi i ke KSČ, to vše napsané s odzbrojující upřímností a pokorou. Osm listů, které se čtou jedním dechem stejně jako detektivky Agathy Christie. Za pár chvil se již na psacím stroji nerodí další výtečný bestseller, žádná „Christie for Christmas“, ale vřelý, láskyplný a přátelský vztah dvou lidí, který se dokázal vytvořit mezi ženou z demokratické a ženou z totalitní části světa. Ukázka toho, že odlišný jazyk, kultura, vzdělání, věkový rozdíl a politický názor nemůže zabránit vzniku hlubokého přátelství, které nebýt konečnosti lidského života, by trvalo dál.

V úvodu knihy *Agatha Christie: Dopisy a fotografie z putování po Britském Impériu*⁷⁷ si Mathew Prichard, vnuk Královny zločinu, stěžuje, že existuje velmi málo korespondence jeho babičky, kterou vedla s obdivovateli jejího díla. Dopisy od fanoušků si schovávala, ale jen zřídka odpovídala. Naprosto chápe, že tento malý počet lidí, kterým Agatha jeden dva dopisy poslala, má tyto poklady v soukromém vlastnictví, a tudíž se jich nelze domáhat.⁷⁸ Napadá mne, že snad již ani nemá ponětí o jedné milé československé učitelce, se kterou si jeho babička 14 let dopisovala, a jehož nejstarší dceři darovala panenku v kroji. A za 14 let Agatha do Prachatic pochopitelně neposlala jeden dva dopisy.

Pokud na dopisy od fanoušků odpovídala jen v minimální míře, její korespondence s rodinou a blízkými přáteli byla velmi bohatá. Nejrozsáhlejší korespondenci vedla se svou matkou. Psaly si každý den, zvláště v době, kdy Agatha bydlela se svým prvním mužem v Londýně, než se přestěhovali do „osudného“ Sunningdalu. Obsah dopisů byl vždy stejný – Agatha se vyptávala, jak se daří, vypravovala, co se děje u nich, a naopak. V roce 1922, kdy podnikla s Archibaldem náročnou a dobrodružnou cestu po Britském Impériu v rámci propagace světové výstavy, jež se konala o dva roky později v Londýně, psala matce opět každý den o jejich putování, o lidech a místech, která navštívili. Svým typicky stručným, ale dokonale výstižným jazykem dokáže na dvou stranách přesně vystihnout atmosféru místa, kde se nachází a často to okořenit dávkou nadhledu a krásného anglického humoru. Že to byl velice příjemný rok cestování po světě, je jistě také zásluha „slavného“ majora Belchera, který si dokonce vymohl, aby se objevil v Agathině tehdy chystané

---

⁷⁷ Kniha sestavena vnučkou Agathy Christie, Mathewem Prichardem. Vydána v nakladatelství Harper Collins v roce 2012. Česky vyšla roku 2014.

⁷⁸ Mathew Prichard, *Agatha Christie: Dopisy a fotografie z putování po Britském Impériu*, Londýn: Harper Collins, 2012, str. 7.

novince *Muž v hnědém obleku*.⁷⁹

Velmi často si Agatha Christie psávala i se svou sestrou Madge, a také s bratrem Montym. Korespondence s Louisem Montantem je ale pomálu, snad je to dáno jejich chladnějším sourozeneckým vztahem. Jak již bylo řečeno v části Životopis, s Montym měla potíže celá rodina. V závěru jeho života snad ani nebyl důvod posílat mu dopisy, neboť vše o něm Agatha věděla buď zprostředkovaně od ženy, která se o něho starala či ho sama přijela navštívit. S Madge již měla o něco důvěrnější vztah. Jejich dopisování bylo stejně jako u matky osobního charakteru.⁸⁰

Dlouhá léta chodily dopisy na adresu Greenwaye či kteréhokoli z domů Agathy Christie z jejích nakladatelství. Ze začátku její spisovatelské dráhy je dochována kupříkladu vyhrocená korespondence kvůli nevyhovující klauzuli ve smlouvě s nakladatelstvím Johna Lanea. Tehdy ji bylo přislíbeno pouhých deset procent ze zisku z prodeje její první knihy *Záhada na zámku Styles*⁸¹, a to navíc až poté, co se prodá dva tisíce výtisků. Zároveň se upsala na dalších pět knih pro toto nakladatelství. Během následujících tří let se ale nezkušená autorka stane schopnou obchodnicí, jež si dokáže ohlídat své dílo po všech směrech – od marketingu, podílu na zisku, vydávání na pokračování v časopisech, překladů, práv k filmům, návrhů obálek i pravopisu. Právě s dvěma posledními body měla Agatha Christie zcela nepochopitelně největší problémy. Po přechodu k nakladatelství Godfrey Collinse problémy tohoto rázu částečně ustaly. Rozhořčena byla jen občas, kupříkladu v roce 1939, kdy vydavatelství v jednom časopise lákalo na knihu *Deset malých černoušek*⁸², a to způsobem, který přímo ukazoval směr k rozřešení zápletky. V roce 1967 pro změnu nakladatelství Agathu neupozornilo, že vyšla *Nekonečná noc*⁸³, a tak tuto její nejlepší knihu z pozdního období spatřila i s obálkou, jíž neschválila, teprve až v knihkupectví na letišti.

Hojně si psala i se svým agentem Edmundem Corkem, který ji vyjednával a zařizoval veškeré právní úkony týkající se jejího díla v zahraničí.

Dalšími držiteli vzácných psaní od této dámy byli i její kolegové z Crime Clubu – Dorothy Sayersová či Ngaio Marshová⁸⁴. S nimi Agatha též udržovala čilou korespondenci, obvykle se točící

---

⁷⁹ Shrnutí knihy *Agatha Christie: Dopisy a fotografie z putování po Britském Impériu*.

⁸⁰

⁸¹ Česky poprvé vyšlo roku 1929 v nakladatelství Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské.

⁸² Česky vyšlo poprvé roku 1988 v nakladatelství Odeon.

⁸³ Česky vyšlo poprvé roku 1978 v nakladatelství Vyšehrad.

⁸⁴ Ngaio Marshová (1895 – 1982), anglická spisovatelka detektivek, velká obdivovatelka díla

kolem slavností a společných obědů, jež pořádaly. K oběma spisovatelkám, které ani zdaleka nemohly konkurovat genialitě a produktivitě Agathy Christie (a dobře to věděly), se Agatha chovala velmi mile a vždy byla ochotná poskytnout jakoukoli radu. Mezi další slavné osobnosti, s nimiž si vyměňovala dopisy či jen přání k Vánocům a narozeninám patřil například Louis Mountbatten⁸⁵, muž, jež jí svým návrhem inspiroval k napsání výborné novely *Vražda Rogera Ackroyda*.

Nyní se ale konečně dostáváme k nejzajímavějšímu bodu celé práce. Agatha Christie a její fanoušci. Prakticky od vydání první knihy se z Agathy stal miláček národa a po bestsellerech typu *Vražda v Orient expresu*⁸⁶, *Tragédie o třech jednáních*⁸⁷ či *Vraždy podle abecedy*⁸⁸ i zbožňovaný autor detektivek celého světa. Svou plachostí a přehnaným střežením soukromí, způsobeným traumatem z roku 1926, si okolo sebe vytvořila hradbu mlčení, již nedokázal překonat žádný novinář či televizní reportér. Před rokem 1926 bylo možno spatřit veselou Agathu Christie, pro níž existovala jen její rodina – milující manžel a malá dcerka. Po smutných událostech onoho neblahého roku již existovaly jen její knihy. Ona zeď byla postavena z bolesti, ztráty a nechuti, o níž se nemínila s žádnými médii a cizími lidmi dělit. Pokud k nějakému rozhovoru svolila, museli se novináři ptát na její tvorbu, osobní dotazy striktně odmítala a na opakované neuposlechnutí reagovala mlčením. Na Greenway chodilo mnoho pochvalných psaní od jejích fanoušků, nejintenzivnější přátelství jí skrz dopisy pojilo však jen s nenápadnou učitelkou z Československa. Určitě byla ráda, že se její knihy čtou, že lidé vyhledávají tento „brak“, jenž povýšila na úroveň, na jakou by jí žádný jiný spisovatel nedostal, ale nebylo zapotřebí dělit se o svůj úspěch a už vůbec ne rodinný život s každým, od koho obdrží dopis. Opět se omezila na povídání o románech, které napsala – jednomu japonskému fanouškovi v roce 1972 poslala na vyžádání seznam jejích vlastních oblíbených novel a povídek, které vzešly z její dílny.⁸⁹ A v té záplavě dopisů od cizích lidí, lidí ze zemí z celého světa, ji zaujal poutavý dopis Olgy Simonové, učitelky hovořící plynou angličtinou a zarytou stoupenkyní Komunistické strany. Po přečtení Agathina prvního dopisu paní Simonové je jasné, jak Agatha

---

Agathy Christie.

⁸⁵ Louis Mountbatten (1900 – 1979), významný anglický šlechtic a politik. Zavražděn teroristickou skupinou IRA.

⁸⁶ Kniha poprvé vyšla v roce 1934 v nakladatelství Collins Crime Club. Česky o rok později v Lidových novinách.

⁸⁷ Kniha poprvé vyšla roku 1935 v nakladatelství Collins Crime Club. Česky v roce 1940 v nakladatelství Karel Voleský.

⁸⁸ Kniha poprvé vyšla roku 1936 v nakladatelství Collins Crime Club. Česky o rok později v románové příloze Lidových novin.

⁸⁹ John Curran, *Promyšlené vraždy Agathy Christie*, Praha: Euromedia, Knižní klub, 2012, str. 129.

musela být naprosto překvapena faktem, že žena z Československa, o kterém neměla ponětí, kde se nachází, píše téměř bezchybnou angličtinou. Když jsem si poprvé přečetl dopis paní Simonové, jenž do Anglie poslala, byl jsem nejen fascinován úhledností jejího písma, ale také tím, že ačkoli se v dopise omlouvá „*I have learned English half a year 11 years ago and I have forgotten all, words and grammar*“⁹⁰, není to vlastně pravda, neboť ohromuje sebejistým používáním gramatiky a jen tu a tam se objeví pravopisná chyba, jako například ve slově „allways“ (anglicky správně always) či v nesprávném psaní titulů – Five little pigs namísto Five Little Pigs, což je podle mne naprosto nepodstatné. Samotná Agatha si s typografickými pravidly hlavu nelámala. Běžnou součástí dopisů, a to hlavně těch psaných na stroji, je vpisování slov tužkou, která při psaní vypadla či úplná přeškrtnutí. Znamka toho, jak nedůležitá je forma a podstatný je obsah sdělení. Rozhodně byla tedy výborná znalost angličtiny jedním z důvodů, proč Agatha paní Simonové odpověděla, ale podle mne ne důvodem hlavním. Nejzásadnější bylo to, co by se dalo nazvat poutavostí vyprávění paní Simonové. Byla to ona upřímnost a pokora, již lze z dopisu cítit. Nebyla to jen slova chvály na osobu autorky, ale také to, s jakou láskou psala o rodném Československu. To byla věc, která Agathu musela zasáhnout, neboť sama velice milovala Anglii a věděla, co znamená být oddaný své vlasti. Díky paní Simonové se toho o naší zemi dozvěděla hodně. V jednom z pozdějších dopisů, přesněji z roku 1968, se starostlivě vyptává, jak Čechoslováci zvládli srpnovou okupaci sovětskými vojsky. Je vidět, že informována o situaci u nás byla velmi dobře.

První dopis paní Simonové byl jiný než dopisy ostatních fanoušků. Vnímavá Agatha z něho poznala porozumění, nenucenost a laskavost. A na ní nešlo nereagovat. To je snad odpověď na otázku, proč nakonec odepsala na druhý, na třetí dopis, a že toto úžasné přátelství ustalo až s její smrtí. I když to vlastně není pravda.

Poté, co dorazila od Agathy ona vytoužená odpověď, svět paní Simonové jako by se rozzářil. Najednou tu byl někdo pro ni. Někdo, kdo ji rozveselil, kdo se snesl z nebeských výšin literárního Olympu a ukázal, jakou dobrotu a úctu nosí v srdci stejně jako ona. Měla něco, co bylo jen její. Stala se přítelkyní dámy, která ačkoli si mohla dovolit ohrnovat nad kdekým nos, dělala naprostý opak. Agatha se stala pro Olgu spřízněnou duší. A to samé znamenala paní Simonová pro Agathu. Nejvíce mne na dopisech Agathy zaujalo její nebojácné vypravování o rodině. S láskou hovořila o Rosalind, Mathewovi a samozřejmě Maxovi, o Vánocích, které k stáru trávila ve Walesu, či se i

---

⁹⁰ Ukázka věty z prvního dopisu Olgy Simonové Agathě Christie, 20.1. 1961.

„Učila jsem se angličtinu půl roku před 11 lety a zapomněla jsem vše, slovíčka i gramatiku.“

svěřila se svými starostmi s psaním nebo obyčejnými problémy v domácnosti. O jejím zmizení za celou dobu korespondence nepadne jediná zmínka. Velice živě se též zajímala o dění nejen u nás, ale i o život paní Simonové. Dopisy se takřka hemží narážkami na její knihy a jedna z nich obsahuje úžasnou větu, jež mi naprosto osvětlila to, jak ke své tvorbě tato absolutní královna ve vymýšlení detektivních zápletek přistupovala.

Výjimkou nebylo ani posílání dárků či nádherných přání k Vánocům a Velikonocům. Paní Simonová poslala na Greenway několik broušených sklenic, pěknou skleněnou labuť a panenku v kroji, jíž si Agatha uschovala a darovala o rok později své pravnučce k Vánocům. Agatha tyto dárky oplácela tím nejlepším, co mohla nabídnout – po dobu čtrnácti let posílala paní Simonové své romány. Poprosila paní Simonovou o seznam knih, které nemá a ty jí postupně poslala, každou navíc obohatila věnováním. Nejúžasnější ovšem bylo, že vždy přibalila i aktuální novinku. Takto se k paní Simonové dostaly knihy Agathy Christie v originále, a stala se tak bez přehánění prvním československým občanem, jenž měl možnost přečíst nejnovější knihu od této spisovatelky. Předtím, než se odhodlala poprvé Agathě napsat, měla ve své knihovničce čtyři její tituly. A za těch několik let se jí do knihovny ta kvanta románů ani nevešla.

V prosinci roku 1969 již bylo tradicí, že do Prachatic přišlo přání k Vánocům od Agathy Christie. A s ní i pochopitelně jedna novinka z jejího pera. Tehdy se jednalo o titul „*Halloween Party*“, jenž byl do češtiny přeložen teprve v roce 2010, a to pod názvem *Viděla jsem vraždu*⁹¹. Olga Simonová knihu, jenž pravidelně chodívala zvláště v balíčku, rozbalila a jen tak listovala, když ji najednou upoutalo jedno jméno. Olga Seminoff. Pustila se do čtení a zanedlouho se již dozvěděla ohromující věc. „*Olga Seminoff z Československa, z krajiny zvané Hercegovinia, byla menší, podsaditá, měla olivovou pleť, vystouplé lícní kosti a trochu šikmé oči.*“⁹² Paní Simonová se dostala do knihy nejprodávanější spisovatelky na světě, ačkoli se (na rozdíl od majora Belchera) o nic neprosila. Popis postavy Olgy Seminoffové okomentovala sama paní Simonová slovy, že si Čechoslováky Agatha pletla buď s Maďary či Bosenci. Možná netušila, kde naše země přesně leží, rozhodně ale dokázala svou přítelkyni jemně a s její typickou genialitou použít do svého příběhu. Lze i oponovat, neboť postava Olgy Seminoffové má v knize ne zrovna lichotivou úlohu, ale to jen dokazuje Agathino vlastní tvrzení, že do příběhů by spisovatelé neměli používat skutečné lidi. Olga Simonová má s Olgou Seminoffovou společné jen jméno a zemi, o čemž můžeme polemizovat, jelikož obojí je značně zkomolené. Onu zkomoleninu „Seminoff“, občas chybně psala Agatha

---

⁹¹ Kniha vyšla tradičně v nakladatelství Knižní klub.

⁹² Překlad paní Simonové, v českém vydání se tato věta vůbec neobjevuje.

Christie na obálku některého z dopisů. Odtud tedy pochází jméno postavy z románu. Snadno zmanipulovatelná a lstivá Olga Seminoffová přesto nemá povahově s milou a laskavou Olgou Simonovou z Prachatic žádnou spojitost.

Celých 14 let se korespondence mezi těmito dvěma neobyčejnými ženami nesla v podobném duchu. Vždy to byly dopisy plné porozumění a lásky. Velmi dlouho jsem přemýšlel nad tím, co bylo mimo znalosti angličtiny a oné upřímnosti paní Simonové důsledkem rozvinutí takového přátelského vztahu. Přišel jsem na dvě věci, obě jsou jen pouhými konspiračními teoriemi, na něž nebudeme nikdy mít uspokojivou odpověď. První z nich je fakt, že v roce 1959 zemřela Agathina nejlepší přítelkyně Nan Wattsová. Po Nanině smrti velmi dlouho truchlila. Jak jsem již v Životopise psal, Nan byla pro Agathu člověk, kterému mohla říci vše, a jež pomohla i v oné nejtěžší chvíli roku 1926. Po její smrti jako by tu nikdo nebyl. A o dva roky později se objeví Olga Simonová. Nahradila si v ní snad ztracenou přítelkyni? Hned si odporuji tvrzením, že v roce 1961 bylo paní Simonové třicet jedna let a Nan zemřela v jednasedmdesáti letech. Je tu až moc velký věkový rozdíl, mrtvou přítelkyni Agathě pravděpodobně nemohla připomínat. A tu nastupuje další teorie. Olga Simonová se narodila v červnu 1930. A ve stejném roce Agatha potratila a později se o druhé dítě již s Maxem nepokoušela. Přijde mi zcela logické, že si prostřednictvím Olgy Simonové mohla nahradit své nenarozené dítě, jež by v té době bylo stejně staré. Ani Rosalind totiž nebyla ideální dcera, neboť se spolu často hádaly, hlavně kvůli Rosalindině výbušné povaze zděděné po otci. Důkazem by mohla být někdy až mateřská starost o zdraví a pohodu paní Simonové a také to, jak se v některých dopisech s Olgou loučila. Často psávala ustálené fráze typu „Yours affectionate friend“, které ale napíšete opravdu jen člověku, k němuž máte vztah, a nebo jen prostým, nicméně nesmírně osobním „Your Agatha“. Ať už v paní Simonové viděla zesnulou Nan či nenarozené dítě, z celé korespondence je nejjednoznačnější a nejpatrnější jeden fakt. Agatha Christie měla Olgu Simonovou velmi ráda.

V prosinci 1975 dorazil do Prachatic poslední dopis, kde si Agatha zoufá nad svým chatrným zdravím a moc pozdravuje paní Simonovou a její dcery. Když jsem držel tento dopis v rukou s myšlenkou, že čtu vlastně jedny z posledních řádků, které Královna zločinu kdy napsala, bylo mi smutno.

V lednu 1976 přišel od zarmouceného Maxe Mallowana dopis, jenž oznamoval, že jeho milovaná manželka zemřela. Jak řekla dcera paní Simonové, Eva, v rodině nebyl nikdy větší smutek, než když se dozvěděli o smrti Agathy Christie. Paní Simonová ztratila opravdovou přítelkyni, na níž podle svých slov nikdy nezapomene, do smrti jí bude vděčná a její památku bude bránit do poslední

chvíle. Zdálo by se, že po smrti slavné spisovatelky končí toto dlouholeté přátelství. Opak je pravdou. Další dva roky udržovala paní Simonová korespondenci s Maxem Mallowanem, který jí byl vděčný za povzbudivá slova v oné těžké době po manželčině skonu. Psali si několikrát do roka a stejně jako s Agathou se jednalo o přátelský vztah, ovšem ne tak hluboký. Milá korespondence trvala do roku 1978, kdy nakonec zemřel i on. Dopisy Maxe Mallowana považuji za potvrzení mého přesvědčení, že o paní Simonové se u Christieů často mluvilo, a že pro ně byla rodinnou přítelkyní.

12.1. 2015 to bylo již 39 let od smrti nejslavnější spisovatelky všech dob, kterou v počtu prodaných knih předstihuje jen Bible a William Shakespeare. I tak dlouhou dobu, co již není mezi námi, neupadá zájem o její dílo. Její příběhy vycházejí v nových a nových překladech po celé zeměkouli a lidé se zatajeným dechem hltají její pečlivě vymyšlené zápletky. Je nutné mít ale na paměti, že Agatha Christie nebyla jen geniální autorka detektivek, ale především milující, laskavá žena, jež kus svého srdce obtiskla do dopisů, které střeží Olga Simonová a její rodina. Pro mne osobně je korespondence Agathy Christie a Olgy Simonové nejen artefaktem literárně- historické hodnoty, ale především mementem pravého přátelství, jež nese velké poselství i do dnešní doby – ukazuje nám, jak vzácné by pro nás mělo být přátelství a láska, jak nesmírně důležité je umět se chovat slušně a nakonec si uvědomit, že jak napsala sama Agatha Christie - „*Nejdůležitější je klid a štěstí našeho domova*“.⁹³

---

⁹³ Závěr prvního dopisu z 12. 2. 1961.

Závěr

V červnu minulého roku jsem velmi dlouho přemýšlel, jaké téma bych si pro svou práci zvolil. Napadala mne nejrůznější biologická i chemická témata, ovšem při zjištění, že velká většina mých spolužáků uvažuje stejným směrem, jsem se rozhodl vymyslet něco jiného. A náhle jsem si vzpomněl na stránku z novin, již mám téměř pět let schovanou v nočním stolku. Je to článek o dopisech Agathy Christie. První, řekl bych nejtěžší fáze, byla za mnou. Zbývalo jediné. Zjistit, kde bydlí paní Simonová. Představa cest do Prachatic trochu srazila mé prvotní nadšení, ale byl jsem pevně rozhodnutý jet navštívit tuto dámu třeba na konec světa. Věděl jsem, že paní Simonovou zná pan profesor Žák a chtěl jsem ho poprosit, jestli by mi nedal adresu jejího bydliště. V kabinetu jsem potkal Kláru Pánkovou, která paní Simonovou znala a slíbila mi, že mne s ní seznámí. Velkým štěstím bylo, že paní Simonová žije u dcery v Českých Budějovicích, a tudíž nemusím cestovat několikrát týdně vlakem. V září jsme se tedy vypravili k nim na návštěvu. Jako dárek jsem přinesl dort „Delicious Death“, tedy narozeninový dort Dory Bunnerové z příběhu *Oznamuje se vražda*. Celá rodina mne přivítala velmi vřele, paní Eva i paní Olga se se mnou bavily, jako kdyby mne znaly celý život. Pochopily, že nemám zlé úmysly, že jsem opravdu velký a znalý čtenář Agathiných knih, a tak mi dopisy ukázaly. Postupem času mi ale bylo dovoleno si dopisy přečíst a napsat o nich část seminární práce. Budu jim do smrti vděčný za jejich vstřícnost. Byl jsem teprve druhý člověk, jemuž dopisy daly přečíst. Mám jejich naprostou důvěru, stal jsem se rodinným přítelem, paní Simonová sama říká, že jsem členem rodiny. To samé znamenají i oni pro mě a mojí rodinu. Další částí pátrání bylo kontaktování archivu Agathy Christie v Londýně, kde mi milý archivář, pan Keogh, poskytl první dopis paní Simonové. Tohoto ojedinělého, vstřícného kroku si nesmírně vážím.

Fascinace dílem Agathy Christie mi otevřela cestu k úžasné, skromné 84- leté prachatické učitelce. Poznal jsem člověka, který pro mne není zajímavý jen tím, že vedl dlouhá léta korespondenci se světoznámou spisovatelkou, ale hlavně životními zkušenostmi a neobyčejnou inteligencí. To samé platí ve stejné míře i o paní Evě a jejím manželci.

Posláním této práce bylo ukázat Agathu Christie v odlišném světle. Pochopit, že zatímco plánovala zápletku nové „Christie for Christmas“, dokázala se od své fantazie oprostít a řešit nejrůznější životní dilemata, jež se nevyhýbají ani skutečným hvězdám. Královna zločinu byla milující

manželka, matka i babička. A v složitém, namáhavém vymýšlení románů si našla čas pro napsání dopisu svému nejoddanějšímu fanouškovi - Olze Simonové. Agatha Christie a Olga Simonová jsou příkladem lidí, jež poctivou prací dokázali změnit svět kolem sebe. Staly se mými vzory ve všech vyjmenovaných bodech.

Seznam použité literatury

- Matthew Bunson, *Encyklopedie Agathy Christie*, Praha: Knižní klub, 2007..
- Jared Cade, *Agatha Christie 11 dní nezvěstná*, Praha: Beta- Dobrovský, 2012.
- John Curran, *Promyšlené vraždy Agathy Christie*, Praha: Euromedia, Knižní klub, 2012.
- Agatha Christie, *Vlastní životopis*, Praha: Odeon, 1987.
- Mathew Prichard, *Agatha Christie: Dopisy a fotografie z putování po Britském Impériu*, Praha: Knižní klub, 2014.
- <http://azcitaty.cz/agatha-christie/13387/>, 18.10. 2014

Přílohy

Obrázek č. 1

Agatha Christie jako dítě.

Obrázek č. 2

Agathin rodný dům Ashfield.

Obrázek č. 3

Agatha Christie se svým prvním manželem, plukovníkem Archibaldem Christiem.

Obrázek č. 4

THE DAILY NEWS, SATURDAY, DECEMBER 11, 1926.

MRS. CHRISTIE DISGUISED.

Mrs. Agatha Christie as she was last seen (centre), and (on left and right) how she may have disguised herself by altering the style of her hairdressing and by wearing glasses. Col. Christie says his wife had stated that she could disappear at will if she liked, and, in view of the fact that she was a writer of detective stories, it would be very natural for her to adopt some form of disguise to carry out that idea.

ON THE PRESS.
REPORTS LIMITED.
IN FOREIGN PAPERS.
mentary Correspondent.
Friday.
w no doubt that in the
will have become illegal
rs in this country to
s of proceedings in the
. Matrimonial proceed-
nd, in any court, in any
rid, will also come under
as the Press of England,
Wales is concerned—a
le clear for the first time.
n will arise through the
e Statute Book, at the
equent session of the

DISARMING GERMAN
“NOT COME”
BRITISH ADVISE
HOLD UP LI
From Our Special C
G
The agenda of the
League of Nations
finished, and to-morrow
hoped, will be devoted
sions regarding League
man armaments. It is
however, that a Sunday
necessary.
The British, French,
and Belgian Foreign M
morning, and endeavot
outstanding differences
That, however, they
the Conference of A
Paris having decided t
conscientiously declare

Článek, který se objevil v časopise *The Daily News*, rozebírající možné podoby slavné spisovatelky v době jejího záhadného zmizení.

Obrázek č. 5

Rosalind Christie se svým synem, Agathiným vnukem, Mathewem.

Obrázek č. 6

Agatha a Max Mallowan s Greenway House za zády.

Obrázek č. 7

Agatha Christie se svým manželem, archeologem Maxem Mallowanem.

Obrázek č. 8

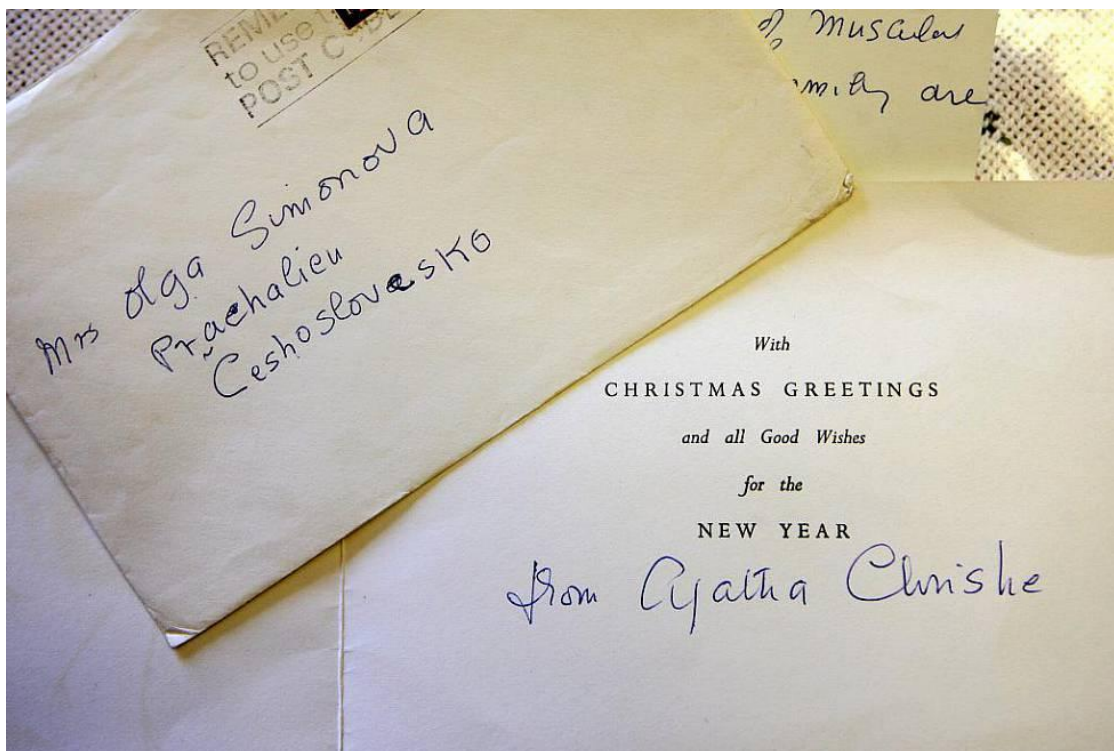
Královna zločinu zvěčněná na obraze slavného malíře Oskara Kokoschky.

Obrázek č. 9

Agatha Christie a Olga Simonová společně.

Obrázek č. 10

Vánoční blahopřání, které tradičně přicházelo každý rok od Agathy Christie do československých Prachatic.